

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV. Štev. 71
TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 do 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškova 5, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 290

Maribor, petek 28. marca 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v uradi ali po pošti 14 din
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din
POSTNI ČEKOVNI RACUN: 11,40%

Cena
din 1.—

Prva izjava generala Simovića

Predsednik vlade armijski general Simović o vzrokih, ki so dovedli do zgodovinskega dogodka — Za vznemirjenost ni več razloga, od kar je kralj Peter prevzel oblast — Poziv rodoljubom Jugoslavije — Normalno življenje v prestolnici — Odmev v Atenah

NOVA VLADA JE PRISEGLA

BEOGRAD, 28. marca. AA. Nova vlada armijskega generala Dušana Simovića je včeraj ob 12. prisegla v veliki dvorani predsedništva vlade. Zbrani so bili vsi ministri, razen podpredsednika vlade dr. Mačka, ki je bil v Zagrebu in ministra brez listnice, dr. Gavrilovića, šefa zemljoradniške stranke. Predstavnik Crne gore, minister Marko Daković, je priletel z letalom iz Podgorice v Beograd. Po zaprisegi so se ministri z duhovščino zadržali v predsedništvu vlade, kjer je bilo tudi več fotoreporterjev in novinarjev. V vlado generala Simovića so mimo včeraj imenovanih vstopili še ministri brez listnice, dr. Miha Krek, Bariša Smoljan, Jovo Banjanin in dr. Milan Gavrilović. V vladi je tedaj 5 predstavnikov HSS, 2 SDS, 2 SLS, 2 JNS, 2 rad'kala, 2 demokrata, 1 musliman, 2 zemljoradnika, 1 predstavnik Srbskega kluba in 2 izven strank.

RED IN MIR V BEOGRADU

BEOGRAD, 28. marca. AA. Beograd je danes spet dobil lice delovnega mesta. Uradniki, nameščenci, trgovci in delavci so odšli redno na delo. Od včerajšnjega velikega dneva so ostali sponini v v'hrajočih zastavah in kraljevih slikah, ki so

BEOGRAD, 28. marca. AA. Sinoči ob 21. je bila prva seja nove vlade pod predsedstvom predsednika vlade, armijskega generala Simovića. Seji vlade je prisostvoval tudi ban banovine Hrvatske dr. Š u b a š i ć. Po seji je predsednik vlade podal izjavo: »V teh resnih dnevih je narod Jugoslavije začutil vznemirjenost v skrbi, kako so se vodili javni posli zadnjih dni. Nezaupanje se je javno manifestiralo, tako da je nastala nevarnost za javni red. — Pod pritiskom tega vznemirjanja javnega mnenja je prišlo do včerajšnjih izprememb. Za to vznemirjenost pa ni več razloga, odkar je Nj. Vel. kralj Peter II. prevzel oblast ter je bila sestavljena vlada narodne sloge kot izraz razpoloženja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. V imenu vlade pozivam državljane kakor tudi državne oblasti, da podpro vlado pri ohranitvi reda v državi in miru na zunanaj. Apeliram na rodoljube Jugoslavije, da opuste manifestacije, ki bi otežkočale naše odnose s sosedi, s katerimi želimo še nadalje živeti v miru in prijateljstvu. Apeliram nanje, naj ne podležejo nobenemu nepremišljenemu dejanju niti vplivu s katerekoli strani. Ostanimo v skrbi za sebe, samesvojni, neodvisni in dostojanstveni. Strog red in korektno zadržanje so prvi pogoji za izpolnitev nalog, ki so pred nami.«

povsod izobešene. Današnji listi prinašajo na skoro vseh straneh opis zgodovinskega dogodka in poročila o zadovoljstvu s tem zgodovinskim trenutkom v naših kolonijah po svetu.

KNEZ PAVLE ODPOTOVAL V ATENE

BEOGRAD, 28. marca. AA. Danes je bilo objavljeno sledeče uradno poročilo: »Knez Pavle je sinoči ob 23.50 s svojo rodbino na lastno željo zapustil Beograd ter odpotoval v Atene«. (Iz kabineta predsedništva ministrskega sveta).

ODMEV V GRČIJI

ATENE, 28. marca. At. Ag. (A. A.). Grški listi so v posebnih zaporednih izdajah prinesli poročila o izpremembi v Beogradu. Poleg fotografije kralja Petra II. objavljajo dnevniki tudi sliko novega predsednika vlade, generala Simovića. List »Estia« piše v svojem uvodnem članku pod naslovom »Živela Jugoslavija« med drugim: »Iz vsega srca pozdravljamo Grki veliki dan našega večnega prijatelja in zaveznika in kličemo: Živela Jugoslavija!«

Dr. Slobodan Jovanović

Dr. Slobodan Jovanović je predsednik vlade in vsenčilski prof. v pok. se je rodil 1869 v Novem Sadu. Gimnazijo je končal v Beogradu, pravno fakulteto pa v Ženevi. Leta 1897 je po-

stal tajnik zunanjega ministrstva. Od 1. 1897 do 1905 je bil profesor Velike šole, nato profesor beograjskega vsenčilšča. Dr. Slobodan Jovanović je sodeloval pri strokovnih listih »Zori« v Mostarju, pri »Srpskem Pregledu«, »Braniku«, »Arhivu za pravne nauke« itd. Bil je med ustanoviteljev »Srpskega Književn. Glasnika« in urednik lista. Kot pravni strokovnjak je napisal mnogo strokovnih razprav. V našem pravnem svetu slovi kot najboljši poznavalec javnega prava in največje zgodovine obnovljene Srbije. Je silajen stilist, ki je mnogo prispeval k naši književnosti.

REKORDNA PROIZVODNJA JEKLA V USA

NEW YORK, 28. marca. TASS. Po podatkih ameriškega instituta za železo in jeklo je industrijska proizvodnja jekla v USA v prejšnjem tednu dosegla 99,8% svoje kapacitete v primeri s 60,7 v istem tednu lanskega leta.

JEKLARNE V BRAZILIJU

RIO DE JANEIRO, 2. marca. UNP. Brazilska javnost se zelo zanima za potovanje predsednika »Export-Import« washingtonske banke, Warren Leea, ki je v petek odpotoval v Brazilijo. Lokalni tisk trdi, da je njegov prihod v Brazilijo v zvezi z izgradnjo velike jeklarske industrije v državi. Tovarne bodo postavile USA. Za gradnjo jeklarskih tovarn se zavzema sam predsednik Vargas in skupina njegovih prijateljev, brazilskih rodoljubov.

Nemčija je proti vsaki razširitvi vojne

Pomembni komentarji k političnim razgovorom ob svečanem sprejemu japonskega zunanjega ministra Macuoka v Berlinu

BERLIN, 28. marca. DNB. Včeraj popoldne ob 16. je sprejel Hitler v svoji delovni sobi v novem poslopiju kancelarstva japonskega zunanjega ministra Macuoka. Sprejemu so prisostvovali tudi zunanji minister von Ribbentrop, japonski poslanik v Berlinu general Ošima, nemški poslanik v Tokiu general Ott ter šef predsedniške pisarne, državni minister dr. Meissner. Šef protokola poslanik von Dörnberg je pospremil Macuoko z avtomobilom iz hotela »Bellevue« do nove kancelarske palače. Berlinsko prebivalstvo je visokemu japonskemu gostu pridilo ob prihodu, ki so ga napovedovale fanfare Hitlerjeve mladine, prisrčen sprejem. Častna formacija telesne garde se je postrojila na dvorišču kancelarske palače. (Pri vходу v palačo ga je sprejel državni minister dr. Meissner.)

Berlin opozarja Angleže glede padalcev

BERLIN, 28. marca. DNB. Učbenik z navodilom o postopanju v primeru nemškega vdora v Veliko Britanijo, ki so ga izdali Angleži, sestoji iz vprašanj in odgovorov. Tu je govora tudi o problemu, kako se je treba braniti civilnemu prebivalstvu Anglije pred prodirajočimi nemškimi četami. Na kratko je razjasnjeno, da je treba stopiti v prostovoljne akcije proti nasprotniku. S tem je rečeno, da ima vsak angleški civilist pravico, če ga ogražajo manjši oddelki, da brani sebe, družino in dom. Zaradi tega, pravijo v Berlinu, daje ta učbenik civilnemu prebivalstvu navodila, ki lahko vprav samim Angležem največ škodujejo. Naj Angleži ne pozabijo, da so nemške oborožene sile brez milosti postopale s poljskimi vstajci, ki so jih baš Angleži najhujskali na odpor.

BERLIN, 28. marca. DNB. V zvezi z obiskom japonskega zunanjega ministra potrjujejo berlinski politični krogi, da obisk izraža ponovno načelno prizadevanje za preprečitev razširitve vojne. To načelo velja tudi za Daljni vzhod ter je temelj berlinskih pogajanj. Nemčija je proti vsaki razširitvi vojne in prav države podpisnice trojnega pakta izražajo ta prizadevanja. Vsakdo, ki stopi v vojno, je skupni sovražnik vseh treh velesil. Macuokova poslanica nemškemu ljudstvu je polna prijateljskega duha med vsemi tremi podpisnicami. V sedanjih razmerah se

ne morejo voditi ločeno diplomatski in vojaški razgovori. Razgovori obsegajo vsa vprašanja sedanje vojne. Gre za novi obraz dveh celin.

BERLIN, 28. marca. DNB. Von Ribbentrop je priredil sinoči Macuoki v hotelu »Espianade« svečan sprejem. Navzoč je bil med drugimi diplomatskimi in političnimi odličniki Berlina tudi maršal Keitel. Macuoka in von Ribbentrop sta imela govore, v katerih sta naglašala velik pomen nemško-japonskega prijateljstva sodelovanja in zaveznitva.

Grški narod o vojni in bodočnosti

ATENE, 28. marca. At. Ag. (A. A.) Grški tisk komentira brzojavki, ki sta bili izmenjani med grškim kraljem Jurijem II. in angleškim vladarjem Jurijem VI. ob obletnici proslave grške narodne in državne neodvisnosti. Z vseh strani sveta prihajajo v teh dneh grški vladi brzojavni

pozdravi in čestitke. Oba vladarja sta v svojih brzojavkah poudarila vero v končno zmago. »To prepričanje in zaupanje v končno zmago je prav tako angleško, kakor grško. Ta zmaga bo sveta in veličastna, po njej bo človeštvo živelo bolje in častnejše,« piše list »Estia«.

De Brinon o položaju Pétainove Francije

Zanika vesti, da je Pétain naklonjen de Gaulleu — Nemci ne urejajo oporišč v Francoski Afriki in je tudi ne nameravajo zasesti

PARIZ, 28. marca. Havas. De Brinon je zastopnikom tiska razložil namen svojega potovanja v Vichy ter dejal, da je hotel obvestiti maršala Pétaina o položaju na zasedenem ozemlju ter prejeti od državnega poglavarja smernice. Nato je de Brinon razložil glavne smernice Pétainove politike ter pristavil, da je prepričan, da mora Francija sodelovati pri novem evropskem redu ter da se jezi na vesti, ki jih razširjajo nekatere tuje propagande, da je on naklonjen gibanju izdajal-

skega generala. Maršal Pétain je za nemško-francosko sodelovanje po poti, ki jo je predložil Hitler v Montorieu. Nato je de Brinon razlagal nekatere podrobnosti o svojem bivanju v Vichyju ter vprašanja, ki se nanašajo na Pariz in njegovo okolico.

PARIZ, 28. marca. DNB. Glavni delegat francoske vlade na zasedenem ozemlju, poslanik de Brinon je pred zastopniki ameriškega tiska izjavil, da ni točno, da

bi Nemci urejevali svoje položaje v severni Afriki ter da bi Nemčija nameravala zasesti francosko Severno Afriko. Nemčija ni zahtevala tudi nobenih letalskih oporišč v francoski Severni Afriki. Glede pošiljanje dveh ladij ameriškega Rdečega križa v Francijo je de Brinon izjavil, da je odhod teh dveh ladij lepa gesta. Potrebno bi bilo več. Trditev, ki jo razširjajo v USA, da bi pošiljanje pomoči Franciji samo olajšalo nemško zmago, je podlost.

Napadi v Evropi, premiki po afriškem bojišču

Nemci poročajo o nadaljnjih potopitvah angleških ladij — Angleži so zasedli Keren v Eritreji in Harar v Abesiniji — Nove naloge za južnoafriške čete

Na obeh straneh Kanala

NEMŠKA POROČILA

BERLIN, 28. marca. A. A. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Nemška letala so izvedla napade na trgovske ladje. V celoti je bilo včeraj potopljenih 38.000 ton, medtem ko so nemška letala

s svojimi napadi poškodovala okrog 44.000 ton sovražnikovega trgovskega brodoma.

O priliki nasilnih ogledniških poletov nad južno Anglijo je bila zadeta neka tovarna za izdelovanje letal in eno veliko skladišče. V nekem pristanišču na juž. angleškem obrežju so bile povzročene težke eksplozije v neki večji tovarni. Niti čez dan niti ponoči sovražnik ni letel nad nemškimi ozemlji. Včeraj sta bila izbita dva sovražnikova zaporna balona. Dve naši letali se nista vrnila domov.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 28. marca. AA. Reuter. Letalsko ministrstvo in ministrstvo za varnost objavljata, da so sovražna letala sinoči vrgla nekaj bomb na nekatera mesta na vzhodni angleški obali. Človeških žrtev ni bilo, stvarna škoda pa je neznanja.

LONDON, 28. marca. Reuter. Angleška letala so napadla danes ponoči zahodno Nemčijo, Poruhrje in Porenje.

V Albaniji

ITALIJANSKA POROČILA

RIM, 28. marca. AA. Stefani. Udejstvo vanje artilerije Skupine letal so izvedle napad na sovražnikovo letalsko oporišče Paramiti. Zažgana sta bila dva aparata tipa Gloucester, drugi dve letali pa sta bili težko poškodovani. Skupine naših bombnikov so v Prevezi napadle ladje, zasidrane v pristanišču, ter pristaniške naprave. Izveden je bil napad tudi na sovražnikovo pomorsko oporišče na Peloponezu.

GRŠKA POROČILA

ATENE, 28. marca. AA. Reuter. Vrhovno poveljstvo grških oboroženih sil objavlja: Krajevni boji pehote in topništva. Sovražno letalstvo je bombardiralo Prevezo, in neko vas v zahodnem delu Peloponeza. Ni bilo žrtev niti škode.

LA VALETTA, 28. marca. Reuter. Malta je imela včeraj 6 zračnih alarmov, vendar nobenega napada.

V Afriki

ITALIJANSKA POROČILA

NEKJE V ITALIJI. Poročilo glavnega stana italijanske vojske poroča: Italijanski in nemški oddelki so zavzeli El Agheilo. V vzhodnem delu Sredozemskega morja so nemška letala napadla sovražne ladje. Zadetih sta bili dve tovorni ladji. Več sovražnikovih napadov je bilo odbitih z močnimi protinapadi. Sovražnik je pretrpel velike izgube. Sestreljeni sta bili dve letali tipa Hurricane in eno vrste Blenheim.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 28. marca. AA. Reuter. Angleški oddelki so zapustili El Agheilo

zaradi tega, ker je bila ta postojanka preveč izpostavljena na meji puščave, ki deli Cirenaike od Tripolitane.

KAHIRA, 28. marca. AA. Reuter: Vrhovno poveljstvo vzhodne armade poroča, da so po srđitih bojih britske imperialne čete zavzele Keren v Eritreji. S Kerenom je padla največja italijanska trdnjava v Eritreji ter dve tretjini te kolonije v angleške roke. To je bila tudi zadnja postojanka pred prestolnico Eritreje Asmaro, ki leži 140 km dalje na železniški progi, ki pelje do Masae ob Rdečem morju. Italijani so se sličajno branili za temi naravnimi utrdami.

NAIROBI, 28. marca. AA. Reuter. Južnoafriško vrhovno poveljstvo poroča: Južnoafriške čete so vkorakale v Harar,

drugo največje in najbolj važno mesto v Abesiniji. Prot Addis Abebi je sedaj odprta.

NAIROBI, 28. marca. AA. Reuter: Abesinske čete so zavzele več postojank vzhodno in zahodno od Javella v južni Abesiniji. Na neki postojanki se je brez odpora vdalo 100 sovražnih vojakov.

CAPETOWN, 28. marca. Reuter. Finančni minister Hafmeyr je odgovoril v parlamentu nekaterim poslancem, ki so trdili, da bo vojna v Afriki kmalu končana, da vlada južnoafriške unije nikakor ne namerava doživeti prešenečenja ter pristavlja, da bodo južnoafriške čete v Afriki še vedno naše zase dovolj opravka.

Zaplomba židovskega premoženja v Romuniji

BUKARESTA, 28. marca. Rador. Objavljen je zakon, ki predvideva zaplombo židovskega premoženja v korist države. Ne prizadeti bodo le oni židje, ki so se naturalizirali do 15. avgusta 1916, dalje oni, ki so bili odlikovani zaradi junaštev v vojni, ali potomci onih borcev, ki so pad-

li na romunskem bojišču. Židje bodo dobili deino odškodnino, njih premoženje pa bodo v glavnem lahko kupili častniki, profesorji, zdravniki, inženirji, odvetniki ter vsi uradniki v državni službi, ki bi želeli kupiti hišo ali posestvo. Plačevali bodo lahko kupovino na dolgoletne obroke.

Bitka na Atlantiku bo še zelo ostra

Winston Churchill o obletnici svoje vlade, povezanosti med Anglijo in USA

LONDON, 28. marca. AA. Reuter. Na zborovanju konservativne stranke v Londonu je imel predsednik britanske vlade Winston Churchill govor, v katerem je najprej omenil najnovejše dogodke v Jugoslaviji, potem pa dejal med drugim: Bitka na Atlantiskem oceanu bo dobljena in naše pošiljke živil in municije ter ameriška pomoč vsake vrste bo mogla prispeti do nas v čedalje večjem obsegu. Ta bitka se odigrava proti površinskim pomorskim silam, proti letalom, ki vsak dan vzletavajo z oporišč na francoski in norveški obali, da bi prišla do naših otokov, prav tako pa tudi podmornicam. Ta boj vodi mornarica, ljudje, ki delajo v dokih po pristaniščih, žene, ki stoje ob svojih možeh in so v isti nevarnosti. Ta boj je že v teku. V njem so angažirani življenj-

Upornost sirijskih nacionalistov

ZENEVA, 28. marca. DNB. Po poročilih iz Vichyja v zvezi s prekinitvijo razgovorov francoskega visokega komisarja

GENERAL DENTZ

guverner Sirije, iz katere poročajo v zadnjem času o nemirih nacionalistov

v Siriji generala Dentza, se general Dentz pogaja za čimprejšnjo sestavo sirijske vlade z drugimi osebnostmi. Pogajanja z nacionalističnimi voditelji niso uspela predvsem zaradi velikih zahtev.

NEW YORK, 28. marca. TASS. Po poročilih agencije »Associated Press« so sirijske oblasti zaprele šole in prepovedale državljanom izhod na ulice po 18. uri.

ski interesi velikih narodov z obeh strani oceana, in ne morem dvomiti, da vam bom že v nekaj mesecih lahko sporočil, da smo zmago izvojevali. Pripravljeni pa moramo biti, kakor smo bili vedno, da sprejmemo vsak neuspeh prav tako kot sprejemamo vsak uspeh. Naš duh mora biti tak, da nam bo vsaka nesreča prinesla čim več moči. Kakor nas vsaka zmaga ohrabljuje, nas mora tudi vsak neuspeh narediti jeklene in sposobne za še večje napore. Ne morem reči kako dolga bo ta pot. Vemo samo to, da bo težka, mučna in neprijetna in da bomo po tej poti šli do kraja. Narodna sloga se je ohranila in utrdila zato, ker smo vsem državam v času nevarnosti dali zgled. Narodna sloga zahteva žrive. Tudi v bodoče bomo doprinašali žrtve in varovali narodno edinost vse dotlej, dokler ne zmagamo. Ne morem vam povedati kako in kdaj bo prišel tisti trenutek, prepričan pa sem, da bo prišel. Ne morem videti vnaprej oblike in značaj zmage, še manj pa tega, kakšen bo položaj v Evropi in drugod po svetu, kakšno bo razporejenost med ljudmi, ko bomo zmagali. Vendar pa se nadejam, da bo obstajala narodna edinost glede vprašanja nalog pri ustvarjanju miru. Pri laburistih ali liberalcih smo našli dobre tovariše, ker imamo vsi isti skupni cilj, rešiti Evropo. Oblast sem prevzel zato, ker sem imel občutek zmage. Ista vera me navdaja tudi danes. Izvojevali smo vrsto pomembnih zmag čeprav so naše čete, ki so to delo izvedle ostale brez podpore našega francoskega zaveznika, in čeprav smo izgubili vse potrebne vojaško važne točke, da obdržimo neposredno zvezo na vsem Sredozemskem morju, se nam je vendar posrečilo zbrisati skoro vse madeže, ostalo pa bo storjeno v kratkem — madeže, ki so jih Italijani pustili na afriških tleh. Med tem časom se je pripetil zelo pomemben dogodek, prav tako važen, kakor so važne naše zmage, in to je manifestacija duhovne veličine močnega ameriškega naroda in čedalje tesnejša pridruženost USA skupni stvari. Moram poudariti, da je k temu v veliki meri pripomoglo, da so Američani v svojih prsih čutili hrabrost in udanost, ki so jo pokazali navadni ljudje naše države pri svoji obrambi pred sovražnikovim ognjem. Verujem, da bi se Velika Britanija mogla za zdaj tudi sama rešiti, toda potrebni so združeni napo-

Razglas banske uprave

Kr. banska uprava razglasa: Prebivalstvo je z včerajšnjim manifestiranjem dostojno pokazalo svojo vdanost Nj. Vel. kralju Petru II. ter svojo zvestobo do države Jugoslavije. Splošno koristi pa zahtevajo, da se vsi takoj spet vrnejo na redno delo in da gre življenje po svoji navadni poti. Zato je vsako nadaljnje zbiranje in manifestiranje po ulicah in trgih prepovedano.

Gostilne, kavarne in druge podobne obratovalnice smejo ostati odprte še nadalje do običajne policijske ure, razen v Mariboru, za katerega se hkrati izdaja poseben razglas.

(Iz pisarne kr. banske uprave) Ljubljana 28. marca 1941.

Kr. banska uprava razglasa:

V Mariboru so po včerajšnjih manifestacijah, ki so sicer potele dostojanstveno in v redu, nekateri neodgovorni ljudje izvršili dva napada na tujo imovino. Aretiranih je bilo doslej 5 oseb. V teku je najstrožje preiskava ter bodo storilci prejeti zasluženo kazen.

Kljub splošni prepovedi nadaljnega zbiranja in manifestiranja, ki se izdaja v posebnem razglasu za vso banovino, velja v Mariboru tudi še to, da morajo biti vsi gostilniški, kavarniški in podobni obrati do nadaljnjega zaprti že ob 20. uri. (Iz pisarne kr. banske uprave) Ljubljana 28. marca

MEHIŠKE SIMPATIJE ZA ANGLEŽE

MEXICO, 27. marca. DNB. Zunanji minister Padilla je sporočil novinarjem, da mehiška vlada doslej še ni preučila možnost zaplenitve onih tujih ladij, ki so se zatele v mehiška pristanišča. Glede obiska brata mehiškega predsednika generala Maximina Avile Camacha vojvodi Windsorskemu je pripomnil zunanji minister, da je le predal bratu angleškega kralja spomenico o simpatijah do angleškega ljudstva. Na vprašanje, ali ama obisk generala Camacha USA, ki bo sledil obisku pri vojvodi Windsorskemu, poseben namen, je Padilla odvrnil, da Camacho ne potuje v posebni misiji.

Borza, Curih, 28. marca. Devize: Beograd 10, NewYork 431 Milan 270, Berlin 17.250, Sofija 4.25, Budimpešta 85.50.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno in toplo. Obeta se dež. Včeraj je bila najvišja toplota +19.6. To je bil letošnji najtoplejši dan. Davi je bilo +3, ob 9. uri +10.

Zunanji minister dr. Momčilo Ninčić

Dr. Ninčić se je rodil 10. junija 1876 v Jagodini. Gimnazijo je dovršil v Beogradu, pravne nauke in doktorat je napravil v Parizu. Postal je tajnik v ministrstvu financ, nato pa redni profesor na pravni fakulteti v Beogradu. L. 1912 je postal poslanec, od 1915 do 1919 je bil z majhno izjemo finančni minister. Izdelal je tudi prvi preračun za novo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter je uvedel enoten denar. V drugi vladi Stojana Protića je bil pravosodni, potem pa trgovinski minister. Od 1921 dalje je bil vse do leta 1928, z redkimi izjemami, zunanji minister. Sklenil je več sporazumov s sosednimi in drugimi državami, na četrtem zasedanju Zveze narodov je bil predsednik finančne, na šestem zasedanju pa predsednik komisije za oboroževanje. Predsedoval je sedmemu zasedanju Zveze narodov. Od 1921 je bil tudi direktor časopisa »Novog Života«. Napisal je vrsto finančnih ter vnanjepolitičnih razprav in knjig.

Karadžordževići

Svetli zgledi naše unaške narodne dinastije, prežete globoke ljubezni do rodne grude in naroda, ki e s spretnim vladanjem in s pomočjo hrabre naše vojske postavila trdne temelje svobodni, veliki Jugoslaviji

Kar nas je kovačev, bomo vsi kovali, kovali svoja srca, kovali svoj značaj, kako zvane nam duše, bomo poslušali... Zakaj?..

Ko pride čas, ko sine dan, da vstane, plane kladivar, kladivar silni iz nas...

Oton Župančič

*

Šele letošnjo jesen je imel naš kralj Peter II., ko bi dosegel 18. leto svoje starosti, prevzeti vladarsko oblast, ki so jo po smrti njegovega očeta, Viteškega kralja Aleksandra I. izvajali kraljevski namestniki. Težki časi, v katerih živi današnje človeško pokolenje, pa tudi nje-

mu niso pustili, da bi svojo mladeniško dobo še naprej posvečal pripravam in še globljemu študiju za bodoče vladarske poste. Sami kraljevski namestniki so uvideli težave položaja. Zato so podal ostavko, da prevzame vladarsko oblast sam kralj Peter II., v katerega so z zaupanjem uprte oči vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Mladi kralj Peter II. je danes prevzel vladarsko oblast. Naša hrabra vojska in mornarica se mu je stavila na razpolago in mandat za sestavo nove kraljevske vlade je kralj Peter II. poveril armijskemu generalu Dušanu S. Simoviću, enemu izmed najodličnejših in najsposobnejših naših generalov.

Mladi kralj Peter II., zavedajoč se svojega pokolenja slavnih Karadžordževićev ter zvesto izpolnjujoč testament svojega očeta, Viteškega kralja Aleksandra I., je morda v najusodnejšem trenutku, ki ga naš narod v svoji zgodovini doživlja, mogočno zgrabil za žezlo, da sam vodi svoj narod in svojo državo v častno in srečno bodočnost. Ob takem zgodovinskem trenutku je dolžnost vsakogar izmed nas samo ena: da se vsi strinjani in nezlomljivi zgrnemo okoli njegovega prestola, da molčimo in ubogamo, da se zavedamo, da vsak izmed nas soustvarja zgodovino in da bo vsakdo za svoje ponašanje dal odgovor pred svojimi otroki in otrok otroki!

Vsak naš korak, vsak naš gib in vsaka naša beseda mora biti prežeta odgovornosti, v kateri živi vsak izmed nas. Samo enotni in disciplinirani lahko služimo kralju in domovini.

V tem svečanem trenutku je vsa severna meja Slovenije strnjena ob prestolu mladega kralja Petra II., ene misli in ene ga čustva, pripravljena z ljubeznijo in požrtvovalnostjo prispevati k napredku in procvitu Jugoslavije.

Vsi skupaj, vsi okoli mladega kralja, da se ohrani notranji red in zunanji mir!

Živel kralj Peter II. Živela Jugoslavija!

Utemeljitelj dinastije

Jurij Petrovič-Karadžordže

Dinastija Karadžordževićev izhaja iz plemena Vasojevičev, ki so se verjetno po vojnah 1737—1739 preselili v Sumadijo. Karadžordže Petrovič, rojen dne 3. septembra 1752 je dobil ime po svojem očetu Petru, mati mu je bila Marija Živkovičeva iz Masloševa v Sumadiji. Ime Kara je dobil mladi Jurij Petrovič kasneje, ko je postal zelo popularen po temni polti svojega obriza. Turški pomenj namreč črn = kara.

V mladih letih se je Jurij Petrovič bavil s pastirstvom. Kasneje je odšel med hajduke. Pred vojno ruske carice Katarine II. proti Turčiji je Karadžordže s svojo družino prešel v Srem. Tu je vstopil med prestovčije, kmalu pa je odšel v Srbijo, kjer se je v bojih leta 1788 do 1789 izkazal s svojo hrabrostjo. Proti okrutnim jančarjem Mustafa paše v beograjskem pašaluku je zbral okrog sebe četaše ter se dogovoril o vstaji. L. 1803 je šel v Rusijo, prosit pomoči. Na narodnem zboru v Orašcu dne 2. febr. 1804. je bil Karadžordže izbran za vodjo. V bojih s Turki je srbska raja došla v dne 6. do 8. avgusta 1805 zmago. Karadžordže se je izkazal kot vodja izredno osebno hrabrostjo. Sijajen je bil njegov uspeh v bojih pri Mišari. L. VIII. 1806. ko je silovito porazil bosansko-turška moč, se je Karadžordže umaknil bil osvobodil Beograd. Karadžordževa avtoriteta je zelo narasla. Leta 1807 je stopila Srbija v zvezo z Rusijo. Nekateri knezi so začeli z opozitivnim taktiko proti vojski srbskega naroda ga odpora. Ko je po zlonamerno vega pohoda proti Srbiji začela rasti turška moč, se je Karadžordže umaknil na avstrijska tla. Bil je tudi v Mari-

boru, kjer je bival pri svojem vojnem tovarišu, Nikolaju Strašilu na Koroški cesti št. 3. Iz Maribora je odšel v Sremske Karlovce k mitropolitu Stralimiroviću. Z družino se je hotel vrniti v Srbijo, avstrijske oblasti so to preprečile. Dne 17. oktobra 1814 je Karadžordže odšel v Rusijo. Narod ga je pozval, naj se vrne v domovino in z njim stopi na čelo vstaje. Karadžordže se je res dne 28. junija 1817 izkrcal v Srbiji. Knez Miloš se je usražil njegove popularnosti. Izdal je ukaz in priljubljeni voditelj srbskih borcev proti Turčiji in tiranstvu je bil 13. julija 1817 umorjen.

Kralj Peter II. pokušaja hrano na manevrih svoje vojske

Prerod Srbije pod knezom

Aleksandrom Karadžordževićem

Karadžordžev duh se je pa s ljubeznemu srbskemu narodu globoko zakoreninil v srce. Za vlade Aleksandra Karadžordževića (1842 do 1858) se je srbski narod kulturno krepko dvignil. Država je dobila svoj državljanski zakonik, l. 1846 vrhovno sodišče. Število šol se je dvignilo na 343, ustanovile so se tudi srednje in strokovne šole. Pri ministrstvu notranjih del se je

ustanovila 1848 inženirska šola, država je prevzela pošte v svoje roke, stvorjen je bil brzozajni promet. Srbija je dobila pod Aleksandrom Karadžordževićem na zunaj nov pomen, ruski prototip je zamenjala garantna pogodba velikih sil. Za časa vstaje vojvodinskih Srbov je vlada Aleksandra Karadžordževića pomagala rojakom onostran Save in Donave.

Junaška doba

Petra I. Velikega-Osvoboditelja

»Ko sem se kratkim poslovlil od vas, sem šel k svoji dragi vojski na bojišče z vero v Boga in v naše junaštvo. Bog je bil milostljiv in sinovi naše Srbije so pokazali, da v ničemer ne zaostajajo za svojimi slavnimi predniki... Nešteti zgledi sijajnih vojaških vrin v samozatajevanju in preziranju nevarnosti in smrti, ki so jih vsi od vojaka do generala pokazali, so mogočen dokaz sile, ki z njo Srbija razpolaga. Naša vojska, ki smo jo s ponosom nazivali naša nada, je dvignila naš ponos in v nezadržnem pohodu in neprekinjenem trumfu srčno in veselo ponesla svojo zastavo v stare srbske pokrajine. Vsa Srbija je enodušno doprinesla velike žrtve, toda ona ve, zakaj jih je doprinesla.«

(Kralj Peter I. po slavnih zmagah l. 1912)

Tja do 1903 je siedila vladavina Obrenovičev, ki si niso mogli pridobiti med narodom simpatij. Zato je ne le v Srbiji, nego po vsem jugoslovanskem jugu zavladalo splošno veselje, ko je isto leto stopil na srbski prestol kralj Peter I. Karadžordžević. Za prej tlačeno Srbijo se je začela junaška doba njene zgodovine. Val narodnega navdušenja in težnja po osvobojenju nesvobodnih bratov se je razlila po vsem slovanskem Balkanu. Kralj Peter I. je bil med onimi bistrovidejnimi vladarji, ki je z odločno potezo koval temelje velikih Jugoslavij. Prebivši velik del svojega življenja v emigraciji je bil poln izkušenj in ni dopustil, da bi se volja naroda v kakršnem koli pogledu tlačila. Med Srbi, Hrvati in Slovenci so se začele plesti tesne vezi, ki so polagoma dovedle k zgodovinski apotezi jugoslovanskega zedinjenja treh bratov na Balkanu. V aneksijski krizi v Bosni in Hercegovini 1908 je vlada Petra Karadžordževića odločno branila srbske narodne interese, krono vseh velikih uspehov pa je dosegel kralj Peter I. v zmagovitem pohodu zavezniške vojske proti Turkom v balkanski vojni 1912. V nekaj dneh je srbska vojska po sijajnih zmagah pri Kumanovu, na Balkanom Gornju, pri Bitolju in drugod prodrla do pred vrat Soluna in na Jbale Jadrana. Starodavna mesta Južne Srbije so prešla v srbske roke, vprašanje porazdelitve Makedonije pa je zaradi trjih intrig prisililo kralja Petra, da je še enkrat zgrabil za orožje.

Sijajna zmaga pri Bregalnici junja 1913 je znova povečala slavo srbskega orožja, ki tudi v svetovni vojni ni klo-

nilo. Mala Srbija se je proti premočnemu nasprotniku pogumno postavila v bran. Izmučena srbska vojska, premalo oskrbljena z orožjem, se je hrabro upirala navalu sovražnika ter ga po vrsti sijajnih zmag pognala preko Drine in Save. V strašnih bitkah na Ceru in Rudniku so za vekomaj zapisala v zgodovino srbskih vojn herojska dejanja, ki jih zmore le do skrajnosti požrtvovalen srbski vojak. Pred združenimi napadi osrednjih sil s treh strani se je sicer morala vojska umakniti preko Albanije na Krif in v Bizerto, toda brezprimerna junaška epopeja naroda, ki je raje zapustil rodno zemljo in se s puško v roki, z mladim poveljnikom, prestolonaslednikom Aleksandrom in sivolasim kraljem umaknil preko globoke zasneženih gora, kakor da bi klonil, nima primera v zgodovini.

Zmagoviti vo'skovodja Aleksander I.

Zedinitelj

Leto dni kasneje je bila izmučena vojska brez domovine obnovljena, reorganizirana in pod hrabrim poveljstvom regenta Aleksandra poslana na solimsko fronto. Tu so se srbski borci, njim ob strani jugoslovanski dobrovoljci, izkazali ponovno kot neustrašeni borci in so leta 1918 v nezadržnem poletu prebili sovražne vrste. Plamen brezprimerni ljubezni do kralja in rodne grude je gnal junake vedno dalje, dokler ni regent Aleksander na čelu zmagovitih čet vkorakal v Beograd. Dobljena je bila največja zmaga v zgodovini srbske države, sivi kralj Peter I. Osvoboditelj je ušakal dneve, ko je njegova ponosna vojska s pomočjo rodoljubov doma in na tujem ustvarila po sloviti deklaraciji dne 2. decembra 1918 Veliko Jugoslavijo. In ko je legel v grob, smo vedeli vsi, da je odšel od nas res kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj, da je stopil na prestol kralj Aleksander I., njegov junaški sin, ki je vodil svoje čete od zmage do zmage v najtežjih dneh in ni klonil v trenutkih, ko je bila Srbija že zbrisana z zemljevida.

Aleksander I. Zedinitelj je vso svojo vladarsko skrb posvetil obnovi države ter njenemu napredku. Vsem so se v spominu leta, ko je junaškega kralja vodila ljubezen do naroda in domovine, ko se je na zunaj in na znotraj trudil, da okrepi temelje države v miru in spoštovanju vseh njenih pravic in svoboščin. S spretno zunanjo politiko je krmaril naš čolnček v varen pristan

ter pridobil državni vrsto prijateljev. In ko so padli usodni streli v Marsellou, smo vedeli vsi, da smo izgubili vladarja, katerega življenje je bilo zakoreninjeno tako na bojiščih naše hrabre vojske, kakor v vseh delih naše lepe domovine. Predvsem smo Slovenci z viteškim kraljem Aleksandrom Zediniteljem izgubili vladarja, ki mu je bil svet med našimi lepimi planinami globoko pri srcu.

»Ko sprejemam to vaše obvestilo, sem uverjen, da izpolnjujem s tem činom svojo vladarsko dolžnost, zakaj z njim samo končno udeležujem ono, kar so jeli pripravljati najboljši sinovi naše krvi vseh treh ver in vseh treh imen, na obeh straneh Donave, Save in Drine. V imenu Nj. Vel. kralja Petra I. proslavljam zedinjenje kraljevine Srbije z deželami neodvisne države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ta veliki zgodovinski čin bodo najvišja nagrada za iskrena prizadevanja vseh, ki so s smešnim prevratom stresli in vrli raz sebe tuji larem; ta akt bodi tudi nagrada visoko razviti zavesti in velikim žrtvam, ki so jih položili na trtvenik domovine vsi oni deli našega naroda, ki jih zastopa Narodno veče. Prav tako bo današnji čin najkrajši vенеec na grobovih naših častnikov in vojakov, padlih za svobodo in zedinjenje.«

(Genral Aleksander Zedinitelj v zgodovinskem aktu I. XII. 1918)

Z mladim kraljem Petrom II. v svetlo bodočnost Jugoslavije

In zdaj je prevzel zezlo in vladarsko krono junaške dinastije Karadžordžević v roke mladi kralj Peter II. Ob njem se zbirajo vsi sloji prebivalstva Jugoslavije, ki jih preveva ljubezen do rodne grude in narodne dinastije. Vsa Jugoslavija je zbrana ob prestolu dinastije, v kateri je simbolizirano zlita vsa zgodovina težkih bojev in naporov za našo svobodo in zedinjenje. Iz naroda je izšla naša dinastija, v ljubezni do naroda in njegove rodne grude je žrtvovala tu-

di življenje. Kakor rdeča nit gredo skozi anale našega preroda junaška dejanja Karadžordževićev, njih smernice in cilji so bili, ki so nam ustvarili to, kar imamo. Bolj kakor kdaj koli poprej je treba, da vsi kakor en moč stojimo ob strani mlademu kralju Petru II., pripravljeni zanj in za domovino žrtvovati vse, kar bi mogli veliki tragični od nas. Živel kralj Peter II., živel Jugoslavija!

Predsednik vlade

general Dušan T. Simović

Predsednik vlade general Dušan T. Simović, se je rodil v Kraljevu 29. oktobra 1882. Po končani nižji vojni akademiji je kot artilerijski podporočnik stopil v vojsko leta 1900. Višjo vojni akademijo je dokončal leta 1905. Ob izbruhu balkanske vojne l. 1912. je bil kot kapetan pripravnik za generalštabno stroko. V vojni je sodeloval kot ordonančni častnik poveljnika I. armije. Odlikovan je bil z zlato kolajno za hrabrost. V svetovni vojni je bil najprej pomočnik načelnika štaba dunavske divizije, potem pa načelnik štaba dunavske divizije. L. 1918. je bil kot polkovnik poveljnik 7. pešpolka kralja Petra I. in je na čelu tega polka vkorakal v osvobodjeni Beograd. V novembru 1918 je bil imenovan za delegata srbske vlade in vrhovne komande pri vladi Narodnega Vijeća v Zagrebu, kjer je sodeloval pri organizaciji državne obrambe in pri osvoboditvi Medimurja, nato pa pri formiranju novo ustanovljene IV. armijske oblasti. Od meseca aprila do konca avgusta 1919 je bil adjutant kralja, nato pomočnik načelnika štaba III. armije in načelnik štaba

savske divizije. Do aprila 1925 je bil načelnik štaba IV. armije, od aprila 1925 do oktobra 1929 pa je bil dodeljen vojnemu letalstvu, kjer je končno postal načelnik štaba in pomočnik poveljnika letalstva. Od oktobra 1929 do novembra 1930 je bil poveljnik bosanske divizije, od nov. 1930 do maja 1933 drugi pomočnik načelnika glavnega generalštaba, nato pa do septembra 1936 poveljnik častniške šole v Sarajevu. Septembra 1936 je bil imenovan za poveljnika vojnega letalstva. Za junaštvo v vojni je bil general Simović odlikovan dvakrat s Karadžordževovo zvezdo z meči, z Belim orlom in z zlato kolajno, za zasluge v miru pa s Karadžordževovo zvezdo III. stopnje, z Belim orlom 5. stopnje, z Jugoslovansko krono 4., 3., 2. in 1. stopnje, z redom sv. Save 1. stopnje, poleg tega pa ima mnoga tuja odlikovanja.

REŠENI BRODOLOMCI

NEW YORK, 21. marca. Obalne straže so rešile 18 članov posadke 9316 tonskega petrolejskega tankerja, 19 pa jih pogrešajo.

JAN GREZA:

BARBARA CELJSKA

21

Zgodovinski roman lepe Celjanke

Jan pa je blodil iz krčme v krčmo, dokler ni dodobra spoznal imenitnega okusa ogrskega vina in prostodušne ljubeznivosti lahkoživih žensk. Pa so iznenada plemiči, ki so se mu sicer do tal priklanjali, prisledli k njemu; meščani, ki so se ga doslej izogibali, so se gnetli okoli njega. Besede, ob katerih mu je še včeraj zavrelo kri, so mu laskale, in pesem, ki je pela o kraljici in njenem vitezu iz luninih žarkov, je postala njegova pesem. Krulj je vzkipeł. Jan se ni zavedal, kako je zdrsnil z višine kraljevskega prestola v blato krčme. Skrivnostni čar kraljice Barbare se je jel čudovito prepletati z doslej neznanimi čari, ki jih dihajo mestne krčme in beznice. Treba je samo enkrat ugrizniti v drugo meso, in Jan je izgubljen.

Čudovita povest, ki je iz zasmrajene krčme prišla do kraljičnega ušesa, je naša skrivnostno pot tudi do ušes ogrskih plemičev. Zakaj . . . to je težko reči. V glavnem bržčas zategadelj, ker je bila Barbara zares prelepa žena; to je v obeh budinskih gospa neodpušljivo. Njena lepota je zasenčila druge žene in gospe, mimo tega pa je treba uoštevati, da plemstvo ni bilo naklonjeno samo

Barbari, ampak iz previdnosti tudi Sigmandu. Budinske plemkinje so imele na moč dela zaradi tega, dokler se slednjič ogrski plemiči niso zbrali k posvetu.

Potlej pa je nekega dne grof Štefan Rozgony stopil pred Barbaro. Zdaleč in izza voglov je prišel. S pohvalo seveda ni varčeval. Barbarino lepoto je koval do zvezd. Priklanjal se je bistrosti njene duha. Skratka, govoril je tolikanj lisaški in uslužno, da se je Barbara zadovoljno smehljala ter mu vračala najlepše besede.

— Toda nekaj me boli, Milost. — je nenadoma zasukal besedo in zmračil obraz.

— Kaj te boli, gospod grof. — se je skoraj prestrašila Barbara.

— Govorice, besede, čenčarije. — je udaril naravnost, ali vendar izza vogla.

— Besede? In kakšne?

— Neprijetne. — je še vedno negotovo ugibal.

— O meni znabiti?

— Tudi . . . o tebi, — je nerad pritrtil.

Barbara se je veselo zasmejala.

— Pripravljaj mi, gospod grof, strašno me zanima.

Rezervni častniki in podčastniki pozdravi a o kralja

Osrednja uprava Združenja rezervnih oficirjev in bojnikov je poslala Nj. Vel. kralju Petru II. naslednji brzojav:

Pripravljeni, da branimo čast in neodvisnost domovine pozdravljamo stopanje Vašega Vel. na prestol. Vsi rezervni oficirji in bojniki kraljevine Jugoslavije so pripravljani, da se odzovejo Vašemu pozivu in z največjim navdušenjem kličejo:

Naj živi Vaše Veličanstvo, naj živi naša junaška vojska, naj živi kraljevina Jugoslavija!

Predsedniku vlade generalu Simoviću je bil poslan naslednji brzojav:

Rezervni oficirji in bojniki, zbrani okrog prestola, pozdravljamo svojega ljubljene kralja in izjavljamo svojo popolno zvestobo in vdanost. Istočasno Vas pozdravljamo kot predsednika kraljevske vlade in izjavljamo, da se stavljamo na razpoloženje Nj. Vel. kralju, da branimo pravice naroda, meje naše domovine in njeno neodvisnost, vzklikajoč z vsem narodom:

Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II., naj živi

naša narodna junaška vojska, naj živi kraljevina Jugoslavija!

Vojnemu ministru generalu Bliću je bil poslan naslednji brzojav:

Združenje rezervnih oficirjev in bojnikov kraljevine Jugoslavije Vas z največjim navdušenjem pozdravlja kot dostojnega predstavnika naše hrabre vojske in preko vas celokupno našo slajno oboroženo silo, kateri se stavljamo s svojim življenjem na razpolago.

Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II., naj živi domovina, njena neodvisnost in svoboda! Naj živi jugoslovanska vojska, branitelj naše časti in svobode!

Naj živi minister vojske in mornarice general Blić!

Nj. Vel. kralju Petru II. — Beograd Udruženje rezervnih podoficirjev kraljevine Jugoslavije pododbor Ljubljana Vam izreka ob priliki Vaše odločne rešitve, ki je edino dostojna samo sinu in vrnaku velikih in herojskih očetov Karadžordževićev, neomajno zvestobo in vdanost za oduvanje in dosego narodnih pravic.

Pozdrav jugoslovanskega sokolstva

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije objavlja naslednji proglas:

Sokolstvo kraljevine Jugoslavije pošilja v tem velikem in zgodovinskem trenutku iz svojega radostnega srea predvsem pozdrav ter izraze najgloblje in najiskrenejše zvestobe in vdanosti svojemu ljubljenu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II. in vsemu kraljevskemu domu.

Jugoslovansko sokolstvo objavlja svojo čvrsto in nepokolebljivo vero, da je z današnjim zgodovinskim dogodkom, ko je stopil na prestol naš mladi kralj Nj. Vel. Peter II., napravljen konec dobi nacionalnega ponižanja in otvorjena velika nacionalna doba, ki bo pomenila povrnitev države in naroda k našim velikim in slavim zgodovinskim tradicijam. Doba, v kateri bodo moč, čast in slava kralj Jugoslavije ter sreča jugoslovanskega naroda zagotovljene s patriotizmom in slogom naroda ter z modrostjo in moralno čvrstostjo njegovih upraviteljev.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije poziva vse Sokolstvo in ves narod, da se čvrsto združio zbere okrog prestola svojega ljubljene vladarja v brezmejni ljubezni, s katero je obdajalo svojega mladega kralja od tragične smrti njegovega velikega očeta pa vse do današnjega zgodovinskega dneva, izražujoč v teh časih svojo nepokoleb-

ljivo privrženost kralju in prestolu. V odločni volji in pripravljenosti, da za čast in svobodo kraljevine Jugoslavije doprinese vse, tudi najskrajnejše žrvice z onim patriotizmom in treznim zadržanjem, ki bo državi ohranilo red in mir, potreben danes bolj kakor kdaj.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, srečen, da je doživel te velike dni, pozdravlja celokupno članstvo, naraščaj in deco ter ves jugoslovanski narod z vzklikom:

Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.

Naj živi velika, močna in neodvisna kraljevina Jugoslavija!

Naj živi slavna s častjo ovenčana, hrabra jugoslovanska vojska!

NAPREDNA MLADINA SVOJEMU KRALJU

Delovna skupnost slovenske napredne mladine je odposlala Nj. Vel. kralju Petru II. brzojavko naslednje vsebine:

„Delovna skupnost slovenske napredne mladine, ki združuje vidnejše politične delavce iz Mladokmetkega pokreta, Narodno radikalne stranke, Omladine Jugoslovanske nacionalne stranke in Samostojne demokratske stranke izraža Vašemu Veličanstvu, ko prevzimate v tem zgodovinskem trenutku vladarske posle v Svoje roke, neomajno vdanost in zvestobo.“

— Ali se spominjaš, Milost, — je zdaleč pričel grof Rozgony, — onega slutaja v Inomostu? Ali se spominjaš onega slavlja . . . ah, ne, tega se ne moreš spominjati, saj nisi bila navzoča . . .

— Bila sem, — ga je prekinila Barbara. — Bila, bila. Takrat sem bila omožena že kakih osem let. Spominjam se onega ubogeta in objokanega dekleta, ki ji je bilo težko zavoljo izgubljene nedolžnosti. Takrat, verjemi mi, grof, mi je bilo žal tega dekleta.

— In nam vsem, Milost. Pa se znabiti tudi spominjaš, da je bil nagnusnega dejanja obtožen tvoj soprog . . . ?

— Spominjam, — je mračno rekla Barbara, — toda kolikor vem, ni bil on kriv tega dejanja . . . če seveda danes, — je prezirljivo naglasila, — danes bi kajpada raje dala roko v ogenj za katerega koli drugega moškega nego zanj.

— Prav praviš, Ali Njegova Milost kralj takrat ni bil kriv. Ono nesrečno dekle je samo priznalo . . .

— Kralj ji je naknadno bogato plačal izgubljeno nedolžnost, — je v ostrem tonu nadaljevala Barbara.

— Pustiva stare spore, — se je zasmejal grof Rozgony. — Za druge stvari gre! Spominjaš se še, kako trpko je takratna nevšečnost zadela ogrske plemiče. Po svojih starih pravicah so poklicali kralja na odgovor. Ali se še spominjaš, Milost?

— Spominjam se.

— In danes . . . — je samo nakazal stavek.

— Danes? — se je začudila kraljica.

— Ogrski plemiči so mi zaupali bojestno nalogo, — je nekoliko trpko govoril grof Rozgony, ko da bi mu bilo silno neprijetno, da so vprav njega izbrali. — Zaupali so mi stvar, ki se tiče tebe, Milost.

— Samo mene? — se je Barbara ironično nasmehnila. — Bodi brez skrbi in strahu, gospod grof. Pomagala ti bom, da ti beseda ne bo šla tako težko z jezika. Ne je mene, ampak tudi nekega mladega viteza, Jana Wallenroda, se tiče naloga in poslanstvo, s katerim prihajaš k meni.

Rozgony se je priklonil skoraj do tal.

— Bolj si ljubezniva kot si more kdo misliti.

— Hvala ti. Bodi zategadelj tudi bolj jasen in odkritosrčen kot bi si mogla misliti.

— Če si želiš odkritosrčnosti . . . izvoli ukazati. Ogrski plemiči z boleščjo opazujejo, kako je mladi vitez, čigar ime si sama pravkar izgovorila, deležen tvoje naklonjenosti v toliki meri, kolikor je sme biti deležen edino Njegova Milost kralj Sigmand.

Barbara je ostrmela. Odkritosrčnost grofa Rozgonya, ki jo je sama zahtevala, je bila vendar pregrba. Za vraga, neprijetna odkritosrčnost. Zdaj ima, kar si je želela. Ali že ji je zaigral na ustnicah rahel smehljaj.

— Prav dobro sem te razumela, grof. — je dejala. — Sodim, da sem pravilno razumela tvoje besede.

Novice

Spontane manifestacije za kralja, domovino in vojsko

Ze v včerajšnjih prvih jutranjih urah, ko je beograjski radio objavil radostno vest, da je mladi kralj Peter II. prevzel vladarske posle, je nastalo v vsej državi, pa tudi v najmanjši vasi, spontano narodno veselje. V me-

stih in večjih krajih je bilo praznično razpoloženje. s postopij so zavibrade državne zastave. ljudje so si žarečih lic čestitali k državnemu prepородu in val navdušenja je od ure do ure naraščal.

V Beogradu večje manifestacije kakor leta 1918

ador je doživel včerajšnje manifestacije v prestolnici in ve. kakšne so bile manifestacije leta 1918., ko je Beograd spel sprejemal svojo vojsko— osvoboditeljico, lahko trdi, da so bile včerajšnje manifestacije mnogo prisrčnejše, navdušenije in spontaneješe. Vsi, prav vsi so se otresli morečih predsodkov, se zbrali okoli prestola svojega mladega vladarja z vero v svobodo in neodvisnost države, s trdnim upanjem v našo hrabro in s slavo ovenčano vojsko, v prave predstavnike našega naroda.

Ze zgodaj dopoldne so se razvile v prestolnici svečane povorke praznično razpoloženih ljudi od blizu in daleč, mladih in starih, znancev in neznancev. Vzklikanja kralju, domovini in vojski kar ni hotelo biti konec. Vse mesto je bilo kakor ena sama zastava svobode, neodvisnosti in celokupnosti. V izložbah so bile kraljeve slike, ovite v državne trobojnice, ki so vihrale tudi z oken stanovanj. Kjer koli se je pojavila naša slavna vojska, jo je prebivalstvo obmejavalo s svetjem, objemali so vojake, jim krasili orožje z rožami ter jih obdarovali s cigaretami. Manifestacije do jugoslovanske oborožene sile so prišle vsem iz srca,

bile so spontane in prepričevalne. Čim bolj se je dan nagibal kraju, tem večji je bil dotok ljudi iz bližnje in daljne okolice. Žene v pisanih narodnih nošah, preprosti kmetje in očanci so tudi hoteli izraziti svojo veliko ljubezen do kralja in rodne grude. Zvečer so se vedno valovile desetlisočglave množice, ki so z vzklikanjem in prepevanjem rodoljubnih pesmi izražale notranje razpoloženje. Prestolnica je bila razsvetljena kakor še nikoli. Ves promet je zastal zaradi povork in spontano navdušenih žic. Stari vojni veterani so jokali od ginenja, ko so se prepričali, da mlademu rodu lahko zaupajo največjo dragocenost: svobodno državo.

NARODNO VESELJE V CRNI GORI

Tudi v vsej Crni gori so se razvile spontane manifestacije za mladega vladarja in hrabro vojsko. Izredno so se Črnogorci razveselili vesti, da je sestavil novo narodno vlado armijski general Dušan Simović. Od veselja in razigranosti so Črnogorci streljali iz pušk in samokresov, kar je pri njih znak največjega zadovoljstva. Vsa Crna gora je spontano navdušena nad včerajšnjimi zgodovinskimi dogodki.

Manifestacije v slovenski metropoli

Radostna vest s proglaso mladega kralja Petra II. se je razširila po Ljubljani že v prvih dopoldanskih urah in je hitoma razgibala vse prebivalstvo. Po ulicah je zavladalo najživahnejše vrvenje, trume ljudi so se zbirale od vsepovsod, na obrazih ena sama radost, prekipelavoče navdušenje v vseh srcih, s katerih se je bil tako nenadoma odvalil težak kamen. Prve manifestacije je priredila mladina, ki je z zastavami in kraljevo sliko na čelu prikorakala na Kongresni trg pred kraljev spomenik, kjer je prisegla zvestobo kralju in domovini. Nato so se manifestacije nadaljevale po mestu ob udeležbi vsega občinstva. Okoli opoldne so vihrale že tudi z vseh hiš zastave, trgovine pa so v izložbah razstavile ovenčane slike kralja Petra II.

Vrhunec pa so dosegle manifestacije zvečer v ogromnih sprevodih, med katerimi je bil gotovo najimpozantnejši sprevod Sokola, ki se ga je udeležilo na tisoče in tisoče Sokolov in Sokolice v krojih in civilih z razvitimi prapori in godbo na čelu. Ob gostem špalirju ljudskih množic, ki jih je bilo toliko, da je na nekaterih mestih sprevod komaj mogel skozi, so Sokoli korakali v strunah šestorednih z letnega telovadišča v Tivoliju po Bleiweisovi, Gosposvetski, Dalmatinovi, Miklošičevi ulici preko Marijinega trga na Kongresni trg, kjer so se razvrstili okrog kraljevega spomenika. Tam je bil patriotičen nagovor, godba je zaigrala državno himno, urnebesni kleci so grmeli čez prostrani trg, ovacij ni hotelo biti ne konca ne kraja, prizor je bil nad

vse veličasten. Od kraljevega spomenika se je potem sprevod pomikal po Seien burgovi, Aleksandrovi cesti do Narodnega doma, kjer je bil razhod. Še dolgo v noč so potem posamezne skupine manifestirale po mestu.

Društva in organizacije so imele večinoma že sinoči slavnostne seje, s katerih so bile poslane udanostne brzojavke kralju Petru II. in pozdravi predsedniku nove vlade.

Na večer je bilo mesto razsvetljeno, Ljubljanski grad je žarel v svetu reflektorjev, pred spomenikom kralja Aleksandra pa so gorele velike plamenice.

POZDRAV BANA DR. NATLAČENA V IMENU VSE SLOVENIJE

Ob prevzemu oblasti po Nj. Vel. kralju Petru II. je ban dravske banovine dr. Marko Natlačen poslal maršalatu dvora v Beograd brzojavko naslednje vsebine:

„Ko stopa na dolni prestol Karadjordjevičev viteški sin junaka-mučenika blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedimiteja, vas prosim, da blagovolite sporočiti na najvišje mesto srečo in veselje, ki ga občini prebivalstvo dravske banovine z metnoj na čelu nad prevzemom kraljevske oblasti po Nj. Vel. kralju Petru II. Blagovolite pa mi sporočiti tudi izraze naše neomajne zvestobe in ljubezni do krone, dinastije in države, nad katerimi naj tudi v bodoče bdita Bog in sreča junaška. Ban dr. Marko Natlačen.“

Veličastna manifestacija v Celju

Včeraj jutraj se je po Celju in celjskem okolišju bliskovito raznesla vest, da je kralj Peter II. prevzel vladarske dolžnosti. Ta vest je izzvala med prebivalstvom nepopisno navdušenje in veselje. Kmalu so na vseh poslopih ponosno zapopolale državne trobojnice. Opoldne se je zbirala pred pravoslavno cerkvijo šolska mladina. Z veliko drž. zastavo na čelu je krenil večtisočglavi sprevod po mestnih ulicah, pred mestno poglavarstvo. Povsod so tvorile goste množice špalir. Ozračje so neprestano pretresali viharji vzklikov kralju, Jugoslaviji, naši vojski, svobodji in neodvisnosti, vmes

pa je mladina prepevala nacionalne pesmi. Veličastna manifestacija mladine je izzvala med prebivalstvom veliko navdušenje.

Ob 19. je krenil z Glazije po mestnih ulicah veličasten sprevod, v katerem je korakalo tisoče pripadnikov raznih celjskih društev in ostalega občinstva. Po vseh ulicah je bil gost špalir občinstva. Grmeli so strelji z Miklavškega hriba in daleč okrog oznanjali veličastno manifestacijo, kakršne mesto še ni doživel. Na balkonu mestnega poglavarstva so manifestante pričakali zastopniki civilnih in vojaških oblasti in društev. Pred mest-

ni poglavarstvom je bilo zbranih nad 15.000 manifestantov. Po odigranju državne himne je prvi spregovoril zbrani množici mestni župan dr. Alojzij Voršič, ki je v navdušenih besedah orisal slavnostni dan, ko je naš mladi kralj v težkih in resnih dneh vzel žezlo v svoje roke. Za njim je govoril v imenu Sokolstva starešina celjske sokolske župe Jože Smertnik, ki je pozival narod k narodni slogi. V imenu fantovskega od-

seka je govoril prof. Mirko Bitenc. Njegove besede so bile naslovljene predvsem mladini. Današnji praznik je predvsem praznik mladine, ki obljublja mlademu kralju vso vdanost in zvestobo.

Danes ob 11. dopoldne je bila v lepo okrašeni dvorani na mestnem poglavarstvu slavnostna seja mestnega sveta, na kateri je imel slavnostni govor mestni župan dr. Al. Voršič.

Izjava patriarha Gavrila

Včeraj je bila v beograjski patriarhijski cerkvi velika cerkvena svečanost. Patriarh Gavrilo je imel kratek govor, ki je v njem med drugim dejal: „Pred našim narodom je vstalo le dni spel usodno vprašanje: komu carstvo? Davi ob zori je božja previdnost odgovorila na to vprašanje. Po božjem blagoslovu je bil spel deležen narod, da v slogi in svobodni doživi ta dan. Vstal je nosilec naših narodnih idealov. Vstal je naš mladi, mili kralj Peter II., sin Viteškega in mučeniškega Aleksandra I., vredni potomec Karadjordja, ki je prvi dvignil kosovsko križano zastavo za svobodo

naroda in križ časti.

Če je božja volja, da živimo v svobodi, bomo živeli in rasli, če naj umremo za svobodo, kakor so umirali milijoni naših prednikov, bomo umrli.

Pobožni in složni, vsi kakor en sam, opravljajmo svojo dolžnost do kralja, spoštujmo oblast in opravljajmo svoje delo z ljubeznijo do države in domovine!

Vsi vdani Bogu in zvesti kralju, si prizadevajmo, da bo brod naše države in našega naroda srečno prebrodil sedanje čase! In prebrodil jih bo z božjo pomočjo!“

Ljubljanski industrijci in veletrgovci

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je imelo svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Stane Vidmar. V svojem poročilu je podal pregled o društvenem delu ter dejal, da ima danes industrija težko stališče, še težjega ima danes trgovina, zlasti veletrgovina. Treba se je z združenimi močmi zagnati v delo, da se premostijo najhujše ovire teh kritičnih časov.

V gospodarstvo bo prinesla nova doba prav gotovo velike izpremembe. Za pravega gospodarstvenika v tem ni nič vzne mlrljivega, čeprav imamo med gospodarskimi ljudmi dosti takih, ki ne vedo, kam bi skrili svoja premoženja. Sicer razlikujemo med gospodarstveniki dvoje vrst ljudi. Prvi se imenujejo podjetniki, drugi pridobitnike. Ti slednji delajo in vodijo svoja podjetja z edinim ciljem doseči čim večje dobičke in edini namen koristiti sebi. Podjetnik pa, ki dela in vodi svoja podjetja, ker ga žene nezadržna volja za ustvarjanje, ima veliko zadoščenje, če vidi kako raste krog sočelavcev, kako se dviga njih življenjski standard, če vidi, da je s svojo sposobnostjo zvišal kvaliteto in znižal cene. In kakor so bolj težke razmere okoli nas, toliko bolj so nam potrebni resni, delovni ljudje z globokim smislom za potrebe celo-

te. Svoj govor je zaključil g. predsednik s Prešernovim opominom, ki ga je zadržal tudi g. divizionar, da: »Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi«. Mi pa hočemo in bomo delali kot svobodni, neodvisni državljani v svobodni, neodvisni in nedotakljivi Jugoslaviji.

Tajniško poročilo je zaradi odsotnosti odbornika Jeleniča prebral gospod Prezeli. Društvena pisarna je razdeljena na štiri oddelke in sicer informacijskega, insolventnega, izterjevalnega in administrativnega. V vseh oddelkih se je napravilo ogromno poslov. Število članov je znašalo koncem lanskega leta 239.

Blagajniško poročilo izkazuje skupaj dohodkov din 171.761,12 in izdatkov skupaj din 168.399,02. Po poročilu nadzorstva je bila soglasno izvoljena tale uprava: predsednik Stane Vidmar, podp. Josip Lavrič, odbor: Anton Agnola, Josip Čemažar, Franc Heinrichar, Jernej Jelenič, Franc Kham, Zdenko Knez, Josip Ljubič in Albin Smerkolj. Namestniki: Ferdo Piuter, Evg. Ivanc, Ivan Prešeren. Nadzorstvo: Franc Urbanc, Žane Miklavc in ing. Milan Lenarčič.

Celje

e Predavanje SPD pod nazivom „Pestri svet v barvah“ bo drevi, ob 20. v risalnici meščanske šole v Celju. Predavatelj dr. inz. France Avčim iz Ljubljane bo poslušalcem pokazal tudi 200 krasnih barvnih diapozitivov s posnetki naših planin in drugih pokrajin.

e Gradnja sodne palače v Celju. Dne 21. l. m. je bila v tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani prva pisarna ponudbena licitacija za oddajo težakih, zidar-skih, betonskih in železobetonskih del za gradnjo sodne palače na Glaziji v Celju. Ta dela je kot najnižji ponudnik izlicitalo gradbeno podjetje Tomazič iz Ljubljane. Licitacija mora še potrditi pristojno ministrstvo.

e Slavenska obrtno društvo v Celju bo imelo občni zbor v četrtek, 3. aprila ob 19. v Obrtnem domu.

e Delavski socialni tečaj priredi Del. zbornica v nedeljo, 6. aprila v prostorih Del. zbornice v Celju.

e Strelska družina v Celju bo imela občni zbor 1. aprila v Celjskem domu.

e Rekonstrukcija državne ceste v Zalcu. V četrtek, 3. aprila 1941. bo v tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani prva javna pisarna ponudbena licitacija del

za rekonstrukcijo drž. ceste v Zalcu od km 66,200 do 67,300. Preračun znaša 916 tisoč 126,59 din.

e Selnica ob Dravi. Povodom vstopa kralja Petra II. na prestol bodo v Selnici na Kobanskem dravi ob 20. na trgu pred solo manifestivne svetlobo, ki jih organizirajo vsa tamburja društva. Vsi občani se pozivajo, da se jim udeležijo v največjem številu. Vidljene so tudi sosednje Ruše.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO UNION. Tel. 22-21. Ameriški film „Spomin na ljubezen“, Carole Lombard, Gary Grant in Kay Francis.

KINO MATICA. Tel. 22-11. Senzacionalni film „Arena smrti“. V gl. vlogi Harry Hiel.

KINO SLOGA. Tel. 27-30. Francoska filmska komedija „Princesa Tam-Tam“ z Josefino Baker. Kot dodatek znanstveni film „Vremenski preroki“.

KINO UNION
LJUBLJANA — Telefon 22-21 — TROJICA NAJBOLJSIH AMERISKIH ZVEZDNIKOV

3 CAROLE LOMBARD
GARY GRANT in
KAY FRANCIS

„Spomin na ljubezen“

v prekrasnem filmu, ki obravnava problem ljubezni v krogih dolarjskih milijonarjev

Predstave dnevno ob 16., 19. in 21. uri. Danes premiera!

Zanimivosti

Vsak šesti Evropejec ima žolčne kamne

Veliko je takih, ki sploh ne vedo, da imajo žolčne kamne

Žolčni kamni so danes ena izmed najbolj razširjenih bolezni. Na podlagi natančnih statistik vemo, da ima vsak šesti Evropejec žolčne kamne, a največ je med temi bolniki žensk. Ženske dobijo žolčne kamne zato, ker se v dobi nosečnosti in dojenja nabira v njihovi krvi v velikih količinah neka mastna substanca, ki jo znanstveno imenujemo holesterin in je glavni sestavni del kamna. Toda obstaja še drug vzrok, da ženske trpe za žolčnimi kamni. Ker stremijo za vitko linijo in se stiskajo z različnimi pasovi, se trebušne mišice stisnejo, se počasi polenijo in oslabijo; to pa škoduje tudi žolčnemu mehurju.

Veliko je tudi takšnih ljudi z žolčnimi kamni, ki zanje še ne vedo, ker se pri njih ne kažejo nobeni vidni znaki. Prvi žolčni napad, tako imenovana »žolčna kolika«, ne pomeni začetka bolezni, temveč služi kot dokaz, da že več let obstaja in se potuhnjeno širi v telesu. Nasprotno pa niso vsaki krči v žolčnem mehurju znaki, da že imamo kamne, temveč so lahko posledica vnetja. V nekaterih primerih so pa ti krči v žolčnem mehurju nekakšni znaki žolčne neravnosti.

Zdravniki strokovnjaki so že pred mnogimi leti ugotovili, da spadajo žolčni kamni med bolezni, ki jih lahko podedujemo. Ker je danes ta bolezen tako razširjena, bi bilo zelo priporočljivo, da bi se tisti, ki imajo še zdrave žolčne mehurje, varovali te težke in neprijetne bolezni. Pred vsem bi morali vedeti to, da žolčne kamne povzročajo trije činitelji: razmnoževanje holesterina v krvi in preko nje tudi v žolču; zastoj v delovanju žolča, ki se javlja, ako je izločevanje žolča iz jeter ali žolčnega mehurja preprečeno; da se žolč po jetrih ali čreveh okuži. Izmed nalezljivih bolezni so najbolj nevarni tifus, hrupa in malarija. Tudi prevelika debelost lahko povzroči, da se nabirajo v žolču kamni.

Najboljše in najzaneslivejše sredstvo za preprečevanje žolčnih kamnov je dieta. Važnejša pravila, ki so v zvezi z dieto, so tale:

1. Na dan moramo čim večkrat jesti (najmanj petkrat).
2. Jestiti moramo počasi in hrano dobro zgristi.
3. Ne smemo nikdar veliko hkrati pojediti.
4. Zvečer, preden ležemo spat, moramo popiti skodelico toplega čaja (čaja od po-

marančnega evetja, kamilic, lipe, ruskega čaja, tople limonade), zraven pa pojediti nekaj piškotov ali prepečenca.

5. Hrana mora biti takšna, da ne preobremenjuje želodeca in da s svojo sestavo doprinese k redni vsakdanji stolici.

Največ paznje moramo obračati na to, da bo delavnost črev zmerom normalna, kajti brž ko se v čreveh zapazijo najmanjši nedostaki v delovanju, takrat se v njih kaj hitro prično nabirati strupene snovi, ki zelo rade zamašijo žolčne kanale. Ljudje, ki trpe od neradne stolice, morajo jemati kakšna odvajalna sredstva, poprej se pa morajo o njih posvetovati z zdravnikom.

Da ohranimo zdrav žolčni mehur, moramo tudi čistiti vse druge trebušne organe.

Če se nam povesejo jetra, se nam tudi žolčni mehur razlegne, zaradi česar se nam zdravljenje žolča zavleče.

Zaradi krepitve trebušnih mišic in ohranitve prožnosti trebušne stene, moramo vsako jutro, preden se umijemo, najmanj 15 do 20 minut telovaditi. Tudi nekatere športne panoge morejo koristiti, toda samo pod pogojem, da ne prediravamo. Najprimernejše so tiste vrste športa, ki so zvezane z ritmičnimi vajami in globokim dihanjem, kakor je na primer jahanje, plavanje, veslanje in skok v daljavo. Tenis, drsanje na ledu in turistika so zelo priporočljivi športi. Toda nogomet, boks in kolesarjenje so pa prepovedani. Tudi dolgotrajno šivanje na šivalni stroj je zelo škodljivo za žolč.

Kraljevska pojedina iz krompirja

KAKO JE V FRANCIJI DOBIL UGLED TUDI KROMPIR

Antoine Auguste Parmentier je bil pameten francoski kmet, toda zaman se

Francoski kralj Ludvik XVI.

je trudil, da bi vpeljal v Franciji krompir. Vseposod so mu postavljali ovire, najhujše je seveda bilo na dvoru. Prizadevnemu možu je slednjič pomagal sam

kralj Ludvik XVI., ki je priredil 25. avg. 1784 na svojem dvoru kaj čudno pojedino. Pojedino, na katero so bili povabljeni vsi takratni pariški odličniki, so tvorila naslednja jedila: dvojna krompirjeva juha, nadalje krompir na mornarski način, krompir v beli omaki, a la maitre d'hotel, krompir s surovim maslom, pečen krompir, krompirjeva salata, beigne-

Mestni parki se izpreminjajo v niive

NAMESTO CVETLIC KROMPIR, SONČNICE IN RICINUS.

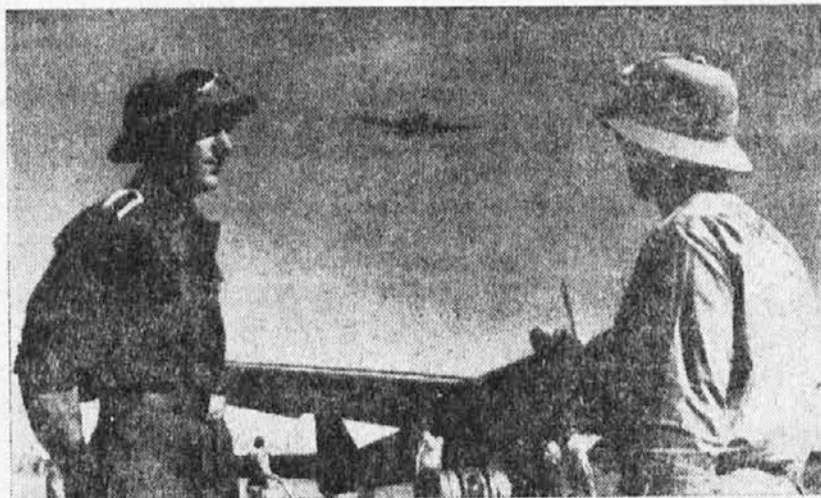
Milanski dnevnik »Corriere della Sera« poroča, da je bil v Milanu sprejet sklep, da se vsi milanski parki izpreminijo v niive. Na zemlji, kjer so bile prej okrasne cvetlice in lepotično grmičje, bodo nasadili krompir in posejali sončnice. Pretekli teden so plugi zarezali v mestne parke prve brazde. V Milanu imajo okoli 10 hektarjev mestnih parkov, ki jih bodo sedaj izkoristili za nasad kmetijskih pridelkov. Če se izkori-

sti vsa ta površina, bo mogoče pridelati najmanj 2000 tne krompirja. Del parka Lambrate bodo uporabili celo za kultiviranje ricinusa, iz katerega bodo izdelovali olje za letalske motorje. Oblasti sploh priporočajo prebivastvu, naj nasadi na svoje zasebne vrtove krompir in čim več zelenjave.

— Pomislite, mama mi je prepovedala možitev!
— Ah, povejte mi, prosim, kje bi lahko našel vašo mamo, da bi ji goreče poljubil roko!

Letalci z libijskega bojišča

Gosenica angleških letalcev

V Londonu imajo društvo, ki se imenuje »Klub gosenic«, člani tega kluba pa lahko postanejo vsi oni, ki so se pri kakršni koli letalski nezgodi rešili s padalom. Značka kluba je prav lepa: zlata gosenica z očmi iz rubina. Gosenico so si izbrali za znak zategadelj, ker se tudi gosenica na podoben način rešuje iz nevarnih položajev, ko se po niti, ki jo prede iz lastnega telesa, spušča na varna tla. Klub gosenic, ali »Caterpillars club« je imel pred izbruhom vojne 3000 članov. Po vojni pa se je število članstva precej pomnožilo. Četudi so člani ponosni, da smejo biti v klubu, vendar letalci kraljevskih zračnih sil (R. A. F.) ne smejo nositi na svojih uniformah znakov kluba, ker ga vlada uradno še ni dovolila.

DR. VLADIMIR BREZOVNIK:

ALBANIJA

VTISI IN SPOMINI 5

Najino pot križa evropsko oblečen Albanec s fesom na glavi. Ogovoriva ga po nemško. Ne razume. Torej po srbsko. Razume prav dobro, govori za silo. Razlaga nama, kako je bilo pred šestimi leti, ko so si krčili Črnogorci preko Taraboša pot v Skadar. Vprašam ga, če jih ima rad. Albanec je lokav in zvit orientalec. Ne ljubi direktnih odgovorov; odgovarja raje po ovinkih, za katerimi se laže skriva. Odgovarja sem in tja, dviga ramena in se izogiba odgovoru. Ne, ne sovrži jih, mi zatrjuje. Vidim pa, da mu niso prirastli k srcu.

»Videli smo tod hoditi različne vojske. Italijansko in črnogorsko in srbsko; zdaj pa imamo vas tu — Avstrijo. Bojimo se Srbov — drugo vse pa...« zamahne z roko, položi jo v pozdrav na pes in odide. Njegov politični konfiteor sem razbral iz mahljaja roke. Sodil sem pravilno, kar sem spoznal pozneje pri drugih Albancih, ki so bili bolj odkritosrčni. Pri njih je užival ugled kot vojak le Srb.

Odideva dalje. Pot zasukne na desno in na vznožju slavne gore sva. Začneva navkreber. Kar

kmalu se pozna, da je mandrala tod vojna vihra. Mandrala je hiše, ki so gole razvaline, mandrala zemljo, ki je polna lijakov eksplodiranih granat, mandrala drevje, ki je polomljeno, okleščeno. Od tistihmal je usmiljena priroda skušala zabrisati posledice človeške pobesnelosti. Z mahom je začela prepredati razvaline, po ljakah je nasejala trave in na pohabljeno drevje nataknila veje in vejice, ki so pognale skromno listje. Više gori je zemlja razrita, kakor da so se tod vozili ogromni krti. Strelski jarki turške vojske. Tudi tu je skušala priroda zakriti človeško divjanje.

Na teh mestih se je junaško branila turška vojska. Takrat je vladala tu skrajna napetost človeških živcev, oblastno je kosila na vsakem koraku smrt, po teh le strelskih jarkih in okoli njih. Danes vlada povsod tesnoben mir; nalahko le strepetava listje v pomladanskem vetriču in komaj vidno se priklanjajo travna stebelca, letošnja zelena in suha iz prejšnjega leta. To strepetavanje in klanjanje spremelja lahek šum, poln otočne melodije, ki lega na srce in ga zamakne.

Tu in tam leži nezakopana, ali pa v hitrosti plitvo zakopana in od vremena izkopana človeška kost. Rebro, lopatica, čeljust... Kost, ki jo je zavrgla smrt, potem ko je oglodala z nje mlado meso hrabrega borca.

Greva više in više. Povsodi lijaki po granatah, zarjavele žične zavore in jarki, sami jarki. Zarja-

veli kosi železa granat, prazni šrapneli, vseh kalibrov. Dovolj — gospodarila je tukaj smrt.

Prideva na vrh. Taraboš je okoli 800 metrov visok. Vrh tvori ozka planota poraščena z mahovjem. Razgled je veličasten. Proti severu, skoraj na vznožju, podolgast smaragd, temno zeleno jezero, objeto od temno sivega gorovja; nalahko se naslanja nanj Skadar s svojimi vitkimi minareti. Na zahodu azurna Adrija, vsa trepetajoča in v soncu blesteča. Krasen kontrast vodnih barv.

Vprašujoče oko se obrne proti jugu. Tja naju žene usoda. Nič ni videti hiš in človeških selišč, rjava pušinja se širi, kakor daleč nese oko. Albanija. Pri Skadru se poslavlja Evropa. Daleč dol, v megleno soparo izginjajoč, kipi v nebo Tomorica, za Olimpom najvišja gora na Balkanu. Sneg ji pokriva ostre grebene.

Naravnost pod nami pa je zemlja razrita in preprežena z jarki, kakor na severni strani. Tu je napadala oblegovalna srbsko-črnogorska armada.

Zgodaj zjutraj drugega dne se odpeljemo iz Skadra proti jugu. Naložijo nas na dvoje tovornih avtomobilov. Pot gre pod Tarabošem in zavije okoli njega ostro proti jugu. Od blizu vidimo črnogorske jarke izza balkanske vojne; tu pa tam sameva križ na junaškem rovu. Še par mesecev, mogoče še leto, bodo stali ti napol strohnili spomini... Potem pa bo zabrisano mesto, kjer leže junaške kosti. Pozabljeni bodo in ničesar več ne bo motilo njih miru v večnem spanju.

Maribor

Mogočne manifestacije narodno zavednega Maribora

Že v zgodnjih dopoldanskih urah je tudi obdravska metropola izvedela radostno vest o prevzemu vladarskih poslov po kralju Petru II. Po mestu je zavladalo praznično razpoloženje in ljudje so si od navdušenja stiskali roke ter si čestitali k zgodovinskemu državnemu prepovedu. Kmalu so se pojavile po mariborskih hišah prve zastave in v nekaj urah je bilo vse mesto v državnih trobojnicah. Staro in mlado je segalo po zastavnicah s kraljevo sliko in narodnih fraktovih, ki so si jih pripenjali na prsa.

V prvih popoldanskih urah se je navdušenje naroda stopnjevalo. Zbirale so se že skupine, ki so vzklikale kralju, junaški vojski in domovini ter se pripravljale na večerno manifestacijo. Brez vsakih pozivov se je okoli 19. pričel formirati veličasten sprevod manifestantov, ki so bili namenjeni na proslavo v Sokolskem domu. Od ust do ust je šel poziv, od Sokola do Slovenskega fanta, od delavca do intelektualca. Velika dvorana v Sokolskem domu se ni nikdar sprejela toliko ljudi, kakor pri sinočnji manifestaciji slovenskega in jugoslovanskega Maribora. Brez predsodkov kakor vselej ob akcijah narodnih manifestacij so se sinoči združili Sokoli in Slovenski fantje v veliki ljubezni do kralja in rodne grude. Na ulicah so bile večtisočglave množice spontanili manifestantov, ki niso dobile mesta v sicer prostorni sokolski dvorani.

Zbrane Mariborčane vseh slojev in naziranj je nagovoril starosta Sokola - Matice dr. Fornazarič in v občutnih besedah obrazložil pomen včerajšnjega zgodovinskega dne, nakar je tajnik Vlado Kralj prečital prvi in za Jugoslovane tako važen manifest mladega vladarja kralja Petra II. Godba »Drave« je zaigrala državno himno, nakar je navdušeno občinstvo z gromkim odobravanjem sprejelo vdanostno brzojavko, ki

je odposlal Sokol-Matica našemu vladarju. Pevci »Kola« so zapeli več rodoljubnih pesmi, nato pa je načelnik Jurman dal navodila za sprevod. — Vzpodbuden nagovor na prisotne je imel br. Mačus.

Po vseh bližnjih ulicah je bila zbrana desettisočglava množica, ki je vzklikala udeležencem sprevoda, z godbo na čelu se klanjala številnim praporom in zastavam ter kraljevimi slikami, katere so nosili Sokoli v spremstvu Slovenskih fantov, Skavtov in Četnikov. Središče mesta, koder se je pomikal veličasten sprevod, je odmevalo v enem samem glasu neprisliljene spontanosti in velike vere v kralja, slavno vojsko in državno edinost. V špalirju so mnogi jokali, ko so bili priča proslavi, kakršne jugoslovanski Maribor še ni doživel, saj so bili vsi, ki čutijo z nami, sproščeni vseh predsodkov in tesno povezani v eno samo dušo. Zato je popolnoma odveč, na-

Veličastna proslava v Studencih

Studenci so dostojno proslavili svoj veliki praznik. Tako dostojanstveno niso do sedaj proslavljali še nobenega. Pred poldnem že, ko so se razširile prve razveseljive vesti, so raz hiše zaplapolale prve zastave tako, da so bile opoldne le osamljene neokinčane hiše. Veselega obraza so se ljudje zbirali po ulicah, težka mora jim je padla z duš. Podajali so si roke in sam smeh je bilo slišati.

Ob štirih so se jele zgrinjati množice v prostrani Sokolski dom, kjer je bil zbor vsega Sokolstva. Lepo okinčano dvorano je Sokolstvo, Slovenski fantje in ostalo zavedno ljudstvo na-

števati posamezna društva, njihove zastopnike in predstavnike oblasti, ker je sinoči manifestiral brez pretiravanja ves zavedni Maribor. Spontanili manifestacij v mestu so se udeležila vsa okoliška društva in tisoči okoličanov.

Sinočnje mariborsko slavje je poživilo spuščanje živobarvnih raket, okrašene in razkošno razsvetljene izložbe in z zastavami obložena okna.

Ob zaključku naj omenimo, da je bila sinočna manifestacija tako disciplinirana kot še nikoli. Po več kot enournem obhodu mesta so se udeleženci sprevoda med petjem nacionalnih pesmi v najlepšem redu pred Sokolskim domom razšli. Posamezne organizacije so po mestnih ulicah po oficelnem zaključku sicer še vedno znova dajale duška veselemu notranjemu razpoloženju; pesmi in vzkliki zadnjih manifestantov so se izgubljali v nočni tišini na periferiji, kmalu nato pa je zavladala povsod spokojna noč.

polnilo. Starosta Jože Vokač je v ognjevitim govoru prikazal razvoj do današnjega velikega dne, dal je duška našemu veselju in naši pripravljenosti tudi na največje žrtve za kralja, čast in domovino. Po udarnih recitacijah Grgiča in Mlakarja so vsi navzoči zapeli »Hej Slovani«. Po tej proslavi je močna četa studenških Sokolov odkorakala na proslavo v mariborski Sokolski dom.

S pesmijo med južne brate

PEVSKI ZBOR »DRAVE« BO V MAJU KONCERTIRAL V BEOGRADU IN NISU.

Moški zbor »Drave«, ki si je z dosedanjimi nastopi utrdil sloves dobrega koncertnega zbora in propagatorja slovanske pesmi ob severni meji, si je nadel novo nalogo: v dneh 21. do 25. maja bo koncertiral v Beogradu in Nišu, ob tej priliki pa se bo poklonil tudi blagopokojnemu viteškemu kralju Zedinitelju in njegovim slavnim prednikom na Oplencu, kamor je zbor že pred več leti nameraval potovati.

Za to potovanje se Dravaši marljivo pripravljajo z novim koncertnim programom, ki bo obsegal večino slovenskih umetnih in narodnih pesmi, zastopanih pa bo tudi nekaj srbskih in hrvaških kompozicij.

Narodno železn. glasb. društvo »Drava«, ki ga je pred 22 leti ustanovil sedanjí predsednik g. Jože Vokač, prvotno kot pevski zbor, je v Mariboru znano po štirih odsekih (pevski zbor, godbeni odsek, glasbena sola in tamburaški zbor).

Pevski zbor je pod vodstvom dolgoletnega načelnika Franca Mordeja in zborovodje

Albina Horvata pogosto nastopal širom vse Slovenije, pa tudi izven nje z Zagrebom, Splitom, Varaždinom, Čakovcem in Sarajevom. Njegovo delovanje pa se je poživilo in razgibalo zlasti tedaj, ko je pred več leti prevzel funkcijo zborovskega blagajnika Janko Veras, ki je kot organizator koncertnih, izletnih in veseličnih prireditev postal v zboru duša vsega delovanja. Njegove zamisli in realizacije teh zamisli so vodile zbor vedno k lepim uspehom, kar je učinkovalo med člani navdušujoče in vzpodbujajoče.

Delovanje narodnega železničarskega zbora v teh težkih časih gotovo ni lahko. Tem hvalevrednejše je zato stremenje pevcev, ostati vztrajno pri delu ter širiti med narodno pevsko kulturo. Prav tako pa je potrebno, da vzdržujemo kulturne stike med seboj in jugom naše države tudi potom naše slovanske pesmi, ki je v južnih krajih še vse premalo znana. Zato pozdravljamo korak naših »Dravašev« in jim želimo na jugu čim lepših uspehov!

Slavnostna seja mestnega sveta

Mestni svet mariborski bo imel drevi ob 17.30 pred redno 2. sejo v mestni posvetovalnici slavnostno sejo.

Mestni svet mariborski bo imel drevi ob 18. v mestni posvetovalnici svojo 2. sejo. Na dnevnem redu je med drugim tudi vprašanje uslužbenega davka mestnih uslužbencev za l. 1941, uporaba ostanka preračunske rezerve za leto 1940-41, uporaba socialne davščine v l. 1941, izredni draginjski prispevek uslužbencev za l. 1941, pogodba med mestno občino in Muzejskim društvom ter Banovinskim arhivom, pooblastilo župana, da razpolaga s preračunsko rezervo za l. 1941 do zneska 37.500 din itd.

Vdanostna brzojavka mariborskega župana

Predsednik mariborske mesine občine dr. Alojzij Juvan je poslal Nj. Vel. kralju Petru II. ob prevzemu vladarskih poslov sledečo brzojavko:

»V slovesnem trenutku, ko je Vaše Vrhovstvo stopilo na jugoslovanski prestol ter vzelo v svoje roke vodstvo dr-

žave, pošiljam v imenu obmejnega Maribora in njegovega prebivalstva zagotovilo globoke vdanosti in neomejene zvestobe. — Predsednik mesta Maribora Juvan.«

Z IZVRŠEVANJEM SVOJIH DOLZNOSTI BOMO NAJBOLJE SLUZILI KRALJU IN DOMOVINI!

Predstojništvo mestne policije v Mariboru poziva občinstvo v interesu splošnega reda in mira, da preneha z nadaljnjimi manifestacijami ter se posveti svojemu vsakdanjemu delu. S tem bo najbolje pokazalo svojo udanost Nj. Vel. kralju Petru II. in domovini! Obenem se prebivalstvo opozarja, da se po 21. uri ne zadržuje brez tehničnih razlogov po ulicah. Policijska ura za vse gostinske obrate je določena do nadaljnjega ob 20. uri.

m Sestaneč motoristov z dresi in motorji ob pol 18. — Mariborski dvor.
m Rdeči križ obvešča vse udeležence in udeležence, ki so se prijavili za bolničarski tečaj, da se prično predavanja v torek, 1. aprila, ob pol 20. v prostorih državne realne gimnazije v Mariboru, Gregorčičeva ul. 2.
m Ljudska univerza v Mariboru. Drevi ob 20. bo predaval prof. Branko Rudolf o temi »Ali je umetnost zrcalo zgodovine?« Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

Posodne položnice so danes listu priložene. Cenj. naročnike prosimo, naj čimprej nakažejo naročnino za april, da jim ne ugasne pravica za zavarovalnino na 10.000 din. One cenj. naročnike, ki imajo naročnino že plačano, prosimo, da pridobijo novega naročnika in mu izročijo položnico. UPRAVA.

m Opozorilo trgovcem in pekarnam. Mestni preskrbovalni urad opozarja vse trgovce in peke, da je zadnji dan za oddajo marčnih odrezkov 1. april t. l. ter bo urad brezpogojno odklanjal sprejem odrezkov, ki bi bili predloženi po gorjem terminu. Nadalje opozarja preskrbovalni urad, da oddaje 1. aprila oddaja moke.

m Združenje gostilniških podjetij sporoča, da je po odredbi predstojništva mestne policije do nadaljnjega določena policijska ura na 20.

m Od doma je odšel neznanokam 20 letni kovaški pomočnik Anton Repnik iz Pivole na Dravskem polju. Ekor bi kaj izvedel o njem, naj to javi najbližji orožniški postaji.

Misli ob pogledu s Kalvarije

Zdaj, v prvih rahlih dihih bližajoče se pomladi, je ob sončnih dnevih pogled s Kalvarije na Maribor še posebno lep. Doli po ravnini dobivajo travniki že rahli zeleni nadih, gori po vrhovih Pohorja in Kozjaka pa se širijo še bele liše zadnjega snega. Sredi te pomladno-zimske pokrajine leži med Kalvarijo in Pohorjem Maribor in po sredi teče sedaj rumenozelena Drava.

Pred dvajsetimi leti tak pogled s Kalvarije na Maribor se ni bil tako veličasten. Takrat je bilo naše mesto vse bolj majhno in stisnjeno, kakor je sedaj. Od nekdanjega Ljudskega vrta na zahod so se širili še sami travniki, pod Piramido se ni bilo vil, v Melju se niso dvigali proti nebu ponosni tovarniški dimniki. Studenci so bili še ozka dolga vas, trg Kralja Petra onstran mostu se je končaval v njive in travnike, Kadetnica je samevala sredi polja, Tržaška cesta je bila le ozka črta sredi praznine, Tezno je bila mala, idilična vasica, in doli na Pobrežju so se skupine in skupinice hiš klicale druga drugo čez polja, kakor izgubljene prepelice.

Kako vse drugače je sedaj, po dveh desetletjih! Človek mora v resnici stopiti na Kalvarijo, da vse to tako jasno opazi. Da Maribor se je v tem času mogočno razširil in to predvsem z napor in žrtvami naših malih ljudi, kajti vsa tista obširna nova predmestja na zahodu, vzhodu, pri Magdaleni, v Studencih, Novi vasi, na Teznu in Pobrežju so zgradili naši mali ljudje, predvsem naši delavci. Z neskončnimi mukami in odreknanji so si ustvarili skromne, tihe domove na nekda-

m Sokolsko akademijo priredijo plujski naraščalniki v soboto, 5. aprila v Mariboru. Pri tej akademiji bodo nastopili naraščalniki s pestrim programom, ki bo spopolnjen z nekaj novimi točkami. Zanimanje za to akademijo je zelo veliko.

m Tatvina deska. Stavbeniku Franju Spesu so ukradli neznaní zlikovci iz skladišča na Tržaški cesti stavbene deske ter ga precej oškodovali.

m Zensko kolo je izginito dijakinji Leji Zemljičevi iz veže stanovanja na Grajskem trgu. Kolo je znamke »Brandenburg« ter ima evid. št. 2-25140.

m Od Sv. Jakoba so pripeljali v bolnišnico 83 letnega občinskega reveža Miho Škergeta, ki je padel s postelje ter se precej poškodoval po rebrih.

m Obsodba po zakonu o zaščiti države. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je v tajni razpravi obsodil 27 letnega zidarja Antona Jankoviča iz Zagreba na 2 meseca zapora in 3000 din globe zaradi prekrška čl. 4 zakona o zaščiti države.

m Razne nezgode. Pri obrezovanju drevoja je padel po nesreči z drevesa 42 letni vinar Simon Kranjc iz Rance (Pesnica). Poškodoval se je po glavi ter dobil tudi notranje poškodbe. — Konji so se splašili 18 letnemu hlapcu Ivanu Kobaletu iz Jaroline. Padel je pod voz ter si precej poškodoval roko. — Voz se je zvrnil na 39 letnega hlapca Alojza Gosaka iz Zreč ter mu poškodoval rame.

* Gallusova »Glejta, kako umira pravičnik«, je bila že mnogokrat izvajana. Tudi v Mariboru smo jo že večkrat slišali. Skladba ima toliko lepota, da jo je tudi pevski zbor »KOLA« stavil na svoj program. Izvajal jo bo na svojem prvem koncertu v sredo, 2. aprila v Sokolskem domu. Vstopnice so v predprodaji pri Putniku.

* Dospеле nove filmske razglednice v veliki izbiri nudi TISKOVNA DRUŽBA, Cankarjeva 1.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, »BATA«, Maribor.

* Mariborski skladatelj prof. V. Mirk bo zastopan na koncertu »KOLA«, ki se bo vršil 2. aprila v Sokolskem domu s tremi skladbami. Izvajala se bo njegova »Pomlad«, ki je sicer umetna kompozicija a pisana v narodnem tonu; potem še njegovi harmonizaciji »O pohorskem kmetu« in prleška »Gostovanje se služil«. Vstopnice v predprodaji pri Putniku.

* Razmnoževanje vseh tiskovin v vsakem formatu in kakovosti papirja vam nudi TISKOVNA DRUŽBA, Maribor, Cankarjeva 1.

m Nočno lekarniško službo bosta vršili od 22. do vključno 28. marca Kr. dvorna lekarna pri sv. Arelu, Glavni trg 20, tel. 20-05, in Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Narodno gledališče

Petek, 28. marca: zaprto.
Sobota, 29. marca, ob 20.: »Dorotheja Angermann«, Premiera, Red A.
Nedelja, 30. marca, ob 15.: »Habakuk«, Znižane cene. Ob 20.: »Dorotheja Angermann«, Repriza

Kino v Mariboru

* ESPLANADE KINO. Danes odlični večletni film »Dr. Forster«. Film v slogu »Pasteur« in »Dr. Koch«.
/ GRAJSKI KINO. Danes najlepši film Deanne Durbin »Angel ljubezni«, prekrasne pesmi.
* UNION KINO. Danes »Beli Seik«. Romantika pustinja v gl. vlogi Roman Novaro.
* ZVOČNI KINO POBREZJE. 29. in 30. marca »Tajinstveni robijaš«, Mr. Moto Peter Lorre.

njih okoliških njivah in travnikih. In ti domovi segajo sedaj že tja v bližino pekrske gorce in Pohorja samega, silijo daleč na jug v Dravsko polje in tja v Stražunski gozd. Studenci so sami zase že mogočno naselje, prav tako se je bohotno razrastlo Pobrežje. Slovenski Maribor se je razbohotil iz svojih skromnih sil. Postal je s svojo okolico tudi zares enota. Šele s Kalvarije to opazimo v vsej resničnosti. Kdo bi od tu doli mogel samo slutiti, da one obsežne kolonije hišic v Studencih, na Teznu, na Pobrežju in one lepe vile pod Piramido in Kalvirajo ne spadajo k mestu? To morejo trditi samo tisti, ki nikoli ne gledajo Maribora s Kalvarije, ampak preživljajo vse svoje življenje samo v svojih tesnih ulicah. Da, Maribor je s svojo okolico zares nedeljiva enota in bo moral to postati tudi uradno. Prej ali slej...

Ta skupni Veliki Maribor je tudi po številu duš, ki so navezale nanj svojo usodo ugleda vreden. Ta Veliki Maribor ni več mesto s 30.000 prebivalci pred 20 leti, ta veliki Maribor se je podvojil. Združite ga in seštejte nas, pa nas bo gotovo najmanj 60.000. To je veliko število, pred katerim ima človek vse drugačen respekt, kakor pred mestecem s 30 tisoč dušami. Prav letošnje leto bi moralo biti zopet leto ljudskega štetja. Doslej se tega še nihče ni spomnil in nobenega znaka ni, da bi se to štetje sploh pripravljalo. In vendar bi nas bilo treba nujno zopet prešteti! Posebno nas v Mariboru, v Velikem Mariboru! Tu, ob pogledu s Kalvarije čutimo to še prav posebno. —nj.

Ptu

Protituberkulozna liga v Ptuj

bo sedaj lahko uresničila načrt, da zgradi protituberkulozni dispanzer, ki je za mesto Ptuj in ves okraj izredno važen radi precej razširjene jetike. Po sklepu mestne občine dobi sedaj Protituberkulozna liga brezplačno zemljišče v izmeri okrog 1800 kvadr. metrov na severni strani ob poti proti kraju Štuki od Adelsbergerjevega posestva. Ta sklep mestne občine je vse hvale vreden, ker bo pre mnogim omogočil popolno ozdravljenje jetike in nadaljnje življenje, ki bi sicer mnogo prej ugasnilo. Vendar je za zgradbo dispanzerja potrebno mnogo denarja. Nekaj ga Protituberkulozna li-

ga v Ptuj že ima. V letošnjem protituberkuloznem tednu, ki bo od 11. do 17. maja, naj ne bo med nami človeka, ki ne bi daroval Protituberkulozni ligi vsaj za eno opeko, da tako pripomore k zgradbi in k zdravljenju te zavrattne bolezni. Prav lepa in humana pa bi bila gesta kakega ptujskega društva, da bi izvedel prireditvev izključno v ta namen. Z realizacijo tega dispanzerja bi Ptuj zelo mnogo pridobil, še več pa bi pridobili siromašni jetični bolniki, ki jih je v okraju največ. Torej na delo: Ptuj protituberkulozni dispanzer, vsakemu jetičnemu pa bolniško posteljo!

POŽAR V PETANJCIH.

V noči od torika na sredo je začelo v Petanjcih nenadoma goreti v zadnjem delu hiše Šafarič Katarine. Kmalu so plameni zajeli tudi sprednje dele in vsi domači, ki so spali, so se žele v zadnjem trenutku rešiti. Hiša je stala osamljeno, kakih 700 metrov od najbližjega sosedu, sredi polja, zato ni bilo nikogar, da bi kaj rešil. Ko so pribezali drugi ljudje, ni bilo mogoče več ničesar rešiti iz plamenov. Zgorelo je vse poljedelsko orodje, vsa krma in slama, kokoši in tudi vsa hrana. Škoda je tembolj občutna, ker nimajo upanja, da bi dobili kaj zavarovalnine. Ker zaradi težkih razmer niso mogli plačati letnih obrokov, jim je banka odpovedala zavarovanje. Ogenj je moral biti podtaknjen ali pa je spal na

seno kak tihotapec, kar se je že večkrat zgodilo.

Novi člani mestne hranilnice v Ptuj
so postali po sklepu mestne občine in sicer v upravi odbora dr. Kūhar Aleksander, primarij bolnišnice, g. Zorič Alojz, posest. in trgovec na Sr. Bregu in zobozdravnik g. dr. Brenčič v Ptuj. Za člana nadzornega odbora pa je bil imenovan g. Bačnar Boris trgovec v Ptuj.

Mestna občina v Ptuj je odkupila hišo pekovskega mojstra Josipa Ramšaka na Ljutomerski cesti za ceno 170.000 din z inventarjem in zemljiščem vred.

Pamätna naredba je izšla te dni po mestnem županstvu. Prepevduje namreč trgovcem prodajo kaliklorata vse do 20. aprila, da ne bodo otroci z njim streljali in pokali. Prekrški se bodo kaznovali z denarno kaznjio od din 10-150 ali zapornom do 10 dni.

POPLAVE PESNICE

Na ozemlju vasi Formin in Osluševci je pretekli teden narastla Pesnica prestopila bregove in preplavila obširno okolico. Občutek škode je tem večji, ker že desetletje sem stopnjujejo pogoste povodnji v čedalje večjem obsegu in zadnje čase prav resno ogrožajo gospodarski obstoj več posestnikom. Povodnji so povzročile tekom zadnjih let veliko gospodarsko škodo zlasti na poslopih, zemljiščih in na sadnem drevju. — Travniki so posipani s prodcem in so poleg tega zaradi stalne mokrote gojišče klic metljivosti. Zaradi dolgotrajnega zastoja vode propadajo poslopja, ki so vlažna in nezdruva stanovanja ljudem in živini. Mnogokrat kmetje ne morejo pravočasno opraviti poljskih del, šolarji ne morejo redno obiskovati šole. Navedena resnična dejstva nujno kličejo po pomoči. Pristojne činitelje pozivamo, da na pristojnem mestu store potrebne korake.

NOVA CESTA SV. OZBALT - KAPLA

Sv. Ozbald v Dravski dolini je z novo železniško postajo mnogo pridobil. Postal je izhodišče za ves promet v otdotnem odseku Kozjaka. Da bi pa bil

ta promet olajšan, so pred nekaj leti pričeli graditi novo vozno cesto do Kaplje, ki leži na Kozjaku ne daleč od meje. Vendar moramo na žalost ugotoviti, da dela na cesti zelo počasi napredujejo in bo preteklo še dosti let, predno bo dokončno dograjena. Tu ni nikakih ovir, ker je ves material kakor kamen, les, zemlja itd. na licu mesta in ga ni treba dovažati. Delovnih moči je tudi dosti, saj se naš kozjaški delavec bori za vsakdanji kruh.

BELEC STRAŠI PO PRLEKIJU.

Mnogo razburjenja vzbuja po vsej Prlekiji Belec, ki še ni v rokah pravice. Sedaj straši po Prlekiji in vznemirja ljudstvo. Ker mu menda prede trda, vlamlja povsod, kjer kaj pričakuje. Tako je na predvečer praznika sv. Jožefa vlomil v Logarovečih pri posestniku Znidariču ter se založil s svinjskim mesom, z žganjem in z drugimi dobrotami, povrhu pa je še odnesel gospodarjevo zimsko suknjo. Očividno si je te dobrote odnesel, da bi lepše in v izobilju z dobrotami založen obhajal svoj god. V Očeslavcih pa je odpeljal posestnika Klohasi motorno kolo znamke »Viktorija«. Vlomj so tudi po drugih krajih in gredo večinoma na Beličev račun.

Sobota. V torek so v Soboti pokopali ob veliki udeležbi občinstva Gregoriča Franca, žand. narednika-vodnika v. p., dolgoletnega občinskega tajnika in predsednika Prekmurske posojilnice, Gregorič, se je v vsem življenju mnogo udeleževal v življenju Sokola in bil znan kot neomajen in zvest sin slovenske domovine. Pri odprtem grobu se je poslovil od njega najprej predsednik občine g. Hartner Ferdinand, nato starosta Sokola g. Velnar Jože. Na pokopališče so ga spremljali tudi orožniki. Na grobu mu je moški pevski zbor zapel žalostinko.

15.900 kmetov se je naučilo čitati in pisati v treh okrajih zapadne Bosne. To je uspeh triletne akcije Seljačke Sloge za pobijanje nepismenosti.

Koruzno žganje „kliparo“, so začeli žgati v precejšnjih količinah po nekaterih krajih banovine Hrvaške. To žganje je zelo škodljivo ljudskemu organizmu. Zato skušajo z raznimi ukrepi oblasti njegovo uživanje zatreti. Lani so samo v Basniji in na Kordunu porabili za to žganje 10 vagonov koruze.

Dva požara so imeli v noči na 27. t. m. v Zagrebu. Gorela je neka mizarska delavnica ter skladišče drv. Oba požara so lokalizirali, dasi je škoda precejšnja.

Gluhonemi je izpregovoril po padcu v sanjah. V Dugi Resi je izgubil dar govora in oglušel delavec Josip Poškarič, družinski oče. Zdravniki so konstatirali, da je to posledica psihične motnje ter da bo že ozdravel, posebno če ga kdo nenadoma prestraši. Poškarič je bil 17 dni gluhi in nem. Nato pa se mu je neke noči sanjalo, da je padel z višine, ter se je v sanjah tako prestrašil, da je takoj ozdravil.

Sport

Slovensko prvenstvo v cross-countryju

bo priredila Slovenska lahkoatletika zveza v nedeljo, 6. aprila, na 7,5 km dolgi progi. Startala bodo moštva šestih tekmovalcev, izmed katerih se bodo prvi štirje upoštevali za plasma. Zmagovalec poedinec ter zmagovito moštvo bosta dobila naslov slovenskega prvaka v cross-countryju za l. 1941. Prijave je treba poslati najkasneje do ponedeljka, 31. marca, na naslov SLAZ, Ljubljana, poštni predal 156.

SK RAPID IZSTOPIL IZ POKALNEGA PRVENSTVA

Vodstvo SK Rapida je javilo MNP, da klub ne bo nadalje sodeloval v pokalnem prvenstvu. Zaradi tega odpade nedeljska tekma s Slovonom v Guštanju.

POKALNA TEKMA V PTUJU

Druga pokalna tekma v okviru prvenstva SNZ na področju MNP bo v Ptuj, kjer se bosta pomerili ptujska »Drava« ter »Mura« iz Murske Sobote. Tekma bo ob 15. v Ljudskem vrtu.

Selekija ZNS v Mariboru (službeno) Delegiranje sodnikov za 30. III.: Drava—Mura g. Nemeč.

Koča na Korošici bo stalno oskrbovana od 29. marca dalje. Snega je mnogo ter se obeta prav prijetna smuka do sredine maja.

Drugi občni zbor Slovenske kolesarske zveze bo 6. aprila ob 10. v Mariboru v lovski sobi hotela Oreš. Kakor smo poročali, je bil prvi občni zbor 14. marca prekinjen.

s Slovenska lahkoatletika zveza (službeno). Vse klube opozarjamo, da bo v soboto, 29. t. m., posebna verifikacijska seja zveze. Atleti, za katere zveza ne bo prejela do tega dne verifikacijskih prijavnic, ne bodo mogli nastopiti na slovenskem prvenstvu v cross-countryju.

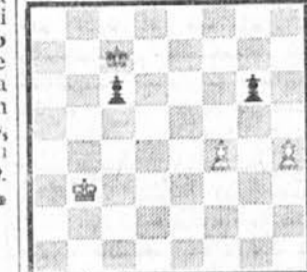
Sobota, 29. marca.

Ljubljana: 12 veseli napevi (pl.), 13.02 RO, 17.30 pravljicni svet (pl.), 18 orgeljski koncert, 19.25 drobiž (pl.), 20.30 pisan glasbeni večer. — Beograd: 17.35 vojaška godba—21 zabavni koncert RO, 22.50 plesna gl. — Praga: 15 pisan koncert, 16.30 plesna gl., 17.20 alhka gl., 18.45 pisan spored, 21.30 plesna gl., 22.30 zabavni spored. — Sofija: 12.50, 17, 18.30 in 21 lahka in plesna gl., 20.30 operetna gl. — Beromünster: 18.20 gosli in klavir, 21.25 plesna gl. — Budimpešta: 17.15 ciganski orkester, 19.55 opereta, 22 plesna gl.

Šah

37. šahovski oreh

Med nizozemskimi komponisti je precej znan tudi W. J. G. Mees iz Delfta. Posebno sepe so njegove kmečke končnice. Poglejte naslednjo. Beli: Kb3, smeta na f4 in h4. Črni: Kc7 in kmeta na c6 in g6. Beli na potezi zmagata. Zadeva je na prvi pogled jasna. Vendar pa je v končnici precej poučnega, zlasti kar tiče potez s kraljem, ki jih povprečen igralec tako rad prezre ali pa neka-

Beli na potezi zmagata

ko bagatelizira. Ko boste končnico rešili, boste videli, kako odločilne so vprav poteze s kraljem.

Rešitev 36. šahovskega oreha

A. J. Wijnans (Beli: Ke6, Dh6, La6. Črni: Kd4, Da7, kmeta na e7). Beli na potezi zmagata: 1. Dd2+, Kc5 (1... Kc4 2. Lb7+, Dxb7 3. Dg2+ in beli zajame damo) 2. Da5+ (zdaj pa beli ne more več zajeti na diagonalni črne dame, kajti na 2. Df2+ bi sledilo enostavno 2... Ke6! 3. Dxa7 in črni je pat), Kc6 (2... Kd4 3. De5+ mat) 3. Lb5+, Kb7 4. Lc6+, Kb8 5. Dd8+ mat.

Tokrat je bilo 32 pravih rešitev. Pravilno so rešili: J. Sneiderger, dr. R. Klavins, F. Kobilica, I. Dasko, A. Ploj, A. Manfreda, T. Beljan, A. Jakolič, L. Gabrijan, vsi iz Maribora; F. Grein, prof. Grašer, S. Jerič, F. Peršič, R. Gajšek, vsi iz Celja; J. Sašel, P. Klemen in L. Zajc iz Ljubljane; C. Goršič, O. Berdnik, M. Langus, Soštanj; dr. D. Senčar, Prevalje; A. Kohn, Ruše; A. Kožuh, Zidani most; A. Dolher, Medjuročje—Ivanjica; A. M., Murska Sobota; F. Detiček, Smarje pri Jelšah; V. Kočan, A. Jurhar, Mežica; mn. Hočevar, Radeče; F. Planinc, B. Mijanovič, Dravograd—Meža; J. Jordan, Sv. Jurij ob Ščavnici.

Zreb je naklonil nagrado — A. P. Čehov »Sosedje« — Otu Berdniku, dijaku iz Soštanja.

Kupon za šahovsko nagrado

»Večernik«, 28. marca 1941

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za ženitve, dopise, posest, trgovsko in obrtno reklamo na stanalo namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda v teh oglasih stane 2.— din. Za oismene odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba orložititi v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pisanih naročilih se lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojna tarifa.

SLUŽBO DOBI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

SLUŽKINJA

za vse, pridna in poštena, ki zna kuhati, ljubiteljica otrok, se spréjme. Vprašati Vrtna ul. 21, desno. 24398-2

SLUŽBO IŠČE

do 20 besed 12 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

KROJAŠKI POMOČNIK

iščče delo, možko ali damsko, eventualno tudi na dom. Točne ponudbe na oglasni oddelek »Večernika« pod »Nevojak«. 24419-3

SOBO ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

OPREMLJENA SOBA

s šteditnikom se odda Frankopanova 41. 24406-8

Odda se mala SONČNA SOBICA

s prostim vvhodom. Vrazova ul. 6-III, desno. 24405-8

Lepo opremljeno SONČNO SOBO

s posebnim vvhodom oddam event v oskrbo. Frankopanova 23-I. Ogledati od 3. do 6. popoldan. Kabinet za boljše gospodično. 24404-8

POHIŠTVO-OPREMA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Prodajam POLOVICO SPALNICE

barvane, kuhinjsko kredenco in trgovski pult. — Vprašati: Vojašniški trg 2, mizarstvo. 24423-17

VOZILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Prodajam B. M. W. MOTOR

s prikolico radj selitve. Naslov oglasnem oddelku »Večernika«. 24424-22

OPOZORILA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

PODPISANI

Rudi Franc izjavljam, da nisem plačnik dolgov svoje žene Marije Rudi. Rudi Franc, pleskar drž. žel 24415-25

OBVESTILA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

JAVNA DRAŽBA

V neposredni bližini Prevalj v Mežiški dolini okraj Dravograd, se prodaja dražbi dne 5. aprila 1941 lepo kmečko posestvo. Cenilna vrednost 321.000 din. Najmanjši ponudek 214.000 din. Vsa rododrobna pojasnila daje: Hranilnica in posojilnica, Prevalje. 24396-26

Oglašujte!

Širite »Večernik«!